

Ant om at ungt Mandſkab Andreas Sørensen
af Hjørring
maatte afgives til 2de Jordegilde i Beglye i Borge
i Stedet for
bliver herved udstedt ſaadan

PRE:

Efter at man, Folge
ſtændigheder, har bragt i
der til Poſtstationen
Mandſkab til Poſtcarl.
den 6te Febr. d. A. har
et udstedes, da for

indvilges it herved
Mandſkabet ſendte
Poſtcarl ved Sta
den 6te Febr.
Tid, ſtedſe ſelſkal forre
Naar ſaabes, diſſe

litair Forpligtel, være aldeles ſmitagen; men ſkulle han imidlertid fravige
eller afgives fr. Tjenesten, da bliver han ſtrag i de militaire Ruller igjen
at indføre.

Ved den 1^{ſte} indtræffende Competering Session meder Mandſkabet
med denne Reſolution.

Seſſiøſ-Deputationen for det Frederiksſtadske Møſgætte
Gærd den 23de Febr. 1835

naturvidenskab

religion

etikette

kulturkuriosa

skjønnlitteratur

1850

ved forſtarede Om-

Reſolution er afg
gives fravdet Militair
De ene, ſamt at M
Seſſiønsreſolution
maatte opretholde

Unordninger, at
1818, anſættes til
paa 5 Aar fra
at han, i ſaadan

han, for al mi-
han, imidlertid fravige
eller afgives fr. Tjenesten, da bliver han ſtrag i de militaire Ruller igjen
at indføre.

Ved den 1^{ſte} indtræffende Competering Session meder Mandſkabet
med denne Reſolution.

Seſſiøſ-Deputationen for det Frederiksſtadske Møſgætte
Gærd den 23de Febr. 1835

KATALOG 117

FEBRUAR 2020

Kjære bokvenn.

Herved presenteres 52 objekter fra hyllene. Titlene spanner fra 1647-1850 og representerer områder som naturvitenskap, skjønnlitteratur, religion og kultur-kuriosa. Det er forsøkt å trekke frem historier rundt utgivelser og forfattere, for på denne måten forsøke å aktualisere og opplyse om bøkernes tilblivelse og plass i vår bokhistorie.

God fornøyelse!

Bibliofil hilsen
Fredrik Delås

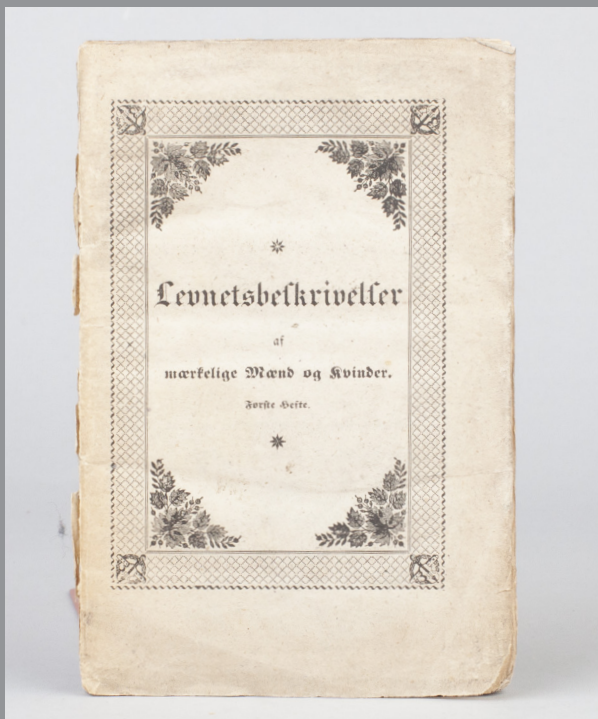

Nr. 17: Sophonias Christian Krag
Sommer og Vinter. Erindringer fra Aarene 1851 og 1852.

ANTIKVARIAT BRYGGEN
Bryggenveien 42 - Bryggen Vestre - 1747 Skjeberg - Telefon 930 22 712
E-post: post@antikvariat-bryggen.no

01

[-]

Levnetsbeskrivelser af mærkelige Mænd og Kvinder. Første Hefte. Med 5 Portrætter

Christiania: Guldberg & Dzwonkowski, 1838.

Liten 8vo. 62 sider + 5 portretter. Forlagets omslag. Ryggstribe med noe slitasje.

Fremre omslag løst i nedre 3 cm.

Hefte 1 var alt som kom.

Portrettene og beskrivelsene er over:

- Ludvig Holberg [Av M. C. Hansen]
- Frederik den Anden af Preussen
- Peter Paul Rubens
- Galileo Galilei
- Isak Newton

800,-

Skü her Kong CHRISTIAN
Dog ikke som du seer
Men som hand er, naar hand
Er full af Herrens Frugt
Höör, hvor hand taler her
Til Folket længst i Nord
Hvert Field, hver By og Flek,
De prise Kongens Lov

den Femte, Nordens Ere,
ham her affkjæget være,
oppaa sin Throne, Stool
og Restens klare Sool:
i Lovens rene Stemme
om Ret og Skiel at fremme,
hver Skib og Baad i Søe
og lar ham aldrig døe

02

Christian den Femtis Norske Lov

[Kjøbenhavn]: 1687. Liten 4to. Tittelblad, portrett, [16 - Bøygde-Tingene i Norge], [20 - Dedikasjon], 1048, [176 - Register], [1-Extrakt] sider. Helskinnbind med samtidig rygg.

Tittelblad og portrett en anelse beskåret og svakt plettet. Den øvrige materie usedvanlig frisk og ren! Et fast og godt eksemplar som fint kan leses og blas i.

Komplett med det ofte manglende portrettet samt oversikten over de norske bygdetingene.

Gjennem størsteparten av det 17de århundre var imidlertid nordmændene ofte nødt til at finde sig i at vanskelige saker ble avgjort efter tysk eller dansk lov, selv om det også ble gitt en del nye spesiallover i Norge. Men i 1687 kom Christian V's norske lov, som innleder en helt ny periode i norsk rettsliv; i sin endelige form betyr den vistnok paa sæt og vis en tilsidesættelse av nord- mændenes retstraditioner og ønskemaal, men i kraft av selve sin eksistens kan den dog oppfattes som en slags formel erkjendelse av tvillingrikernes likestilling under den fælles konge, og i det nye lovverks indviklede tilblivelseshistorie spiller norske jurister en ganske stor rolle. (Bull & Paasche).

9 000,-

O l d s a g e r,

Kommissionen til Oldsagers Opbevaring ønsker sig
underrettet om.

- 1) Gravhøje (Kæmpegrave), især de med en eller flere Rader Stene omfatte, eller med større Stene i Hjørnerne udmærkede, og de mærkelig aslange; ligeledes Grave, som have eller have havt et, af fire store Stene indfattet og med en større tilbakket, Gravkammer.
- 2) Hedenste Altere, nemlig (for det meste) tre opretstaaende Stene, der støtte under en stor paa dem hvilende Sten; de findes (stundom dobbelte) enten paa flad Mark eller paa en Høj.
- 3) Ringstæder, nemlig aslange Pladser indfattede med temmelig store Stene.
- 4) Store oprejste Stene (Bauta-stene), samt i Klipper indhugne Billeder eller Skrift.
- 5) Runestene, hvad enten de endnu staae hele og holdne paa Mark, Høj, Kirkegaard, eller sidde indmurede i Kirker eller Kirkegaardsmure, Gjerder og deslige, eller ligge i Kirkegulve, Broer, Badstæder; hele eller Stykker af dem.

De fleste Runer have denne Skikkelse:

K N H K. R P * K. L. J. 4. T. E. Y. B. A.

- 6) Inscriptioner med Rune- eller Runestrift, enten paa Vægge, Ligestene, Klokker, Altere, Fonter og Døbebækkener, Kirkekar, eller hvor somhelst.

Runestrift bestaaer af latine Bogstaver, som paa mange Maader ere gjorte kantede og snoede: f. Ex.:

SIE

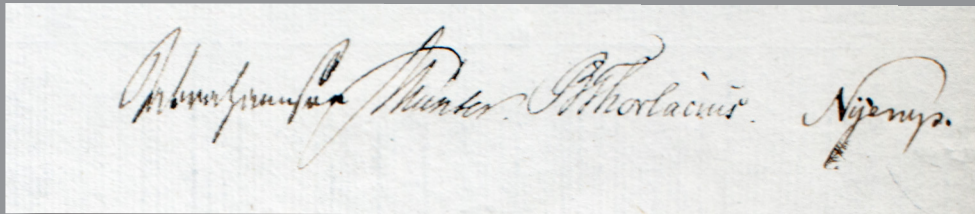
det er Sie — eller

AA

det er Ar.

ARKEOLOGI - MUSEUMSHISTORIE

"STARTSKUDDET FOR DANMARKS NASJONALMUSEUM"

A photograph of a handwritten document in cursive script. The text is written in dark ink on a light-colored, slightly textured paper. The signature is a single line of text, likely a list of names or a collective signature. The names are: Adam Wilhelm Hauch, Frederik Münter, P. Thorlacius, and Rasmus Nyerup.

03

[Oldsagskommissionen / Den kongelige Commission til Oldsagers Opbevaring]

Når den 22. maj regnes som Nationalmuseets fødselsdag skyldes det, at "Kongelig Commission til Oldsagers Opbevaring" blev oprettet på denne dato. Årstallet var 1807. Kommissioner var datidens metode, hvis der skulle gennemføres noget, og hvis der skulle rejses penge. De drivende kræfter var Rasmus Nyerup, som var bibliotekar ved universitetsbiblioteket og professor i teologi Frederik Münter. De var begge to medlemmer af bibliotekskommissionen, der i det små var begyndt at indrette en samling af oldsager på loftet over Trinitatis Kirke.

I februar 1807 fik bibliotekskommissionen lov at opstille en samling runesten ved Rundetårn og i avisen "Dagen" kunne man læse, at dette var en "offentlig Sanxion" til "Den paa Universitetsbibliotheket gjorte Begyndelse...til et kommende Nazionalmuseum".

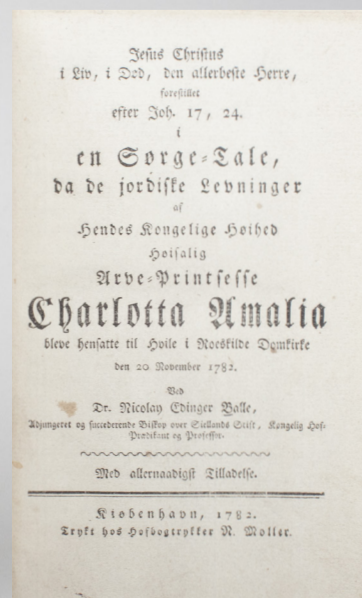
I samme måned skrev Frederik Münter til kancelliet og opfordrede til, at man tog skridt til at stoppe ødelæggelsen af landets oldtidsminder. Kancelliet bad om uddybning og Münter var ikke sen til at sende et forslag til en kommission. Kommissionen var den allerførste og spæde start på dét som blev til vore dages Nationalmuseum. natmus.dk

(Den kongelige Commission til Oldsagers Opbevaring) ble nedsatt i Danmark 22. mai 1807, og skulle sikre bevaringen av de viktigste oldtidsminner og ta vare på de arkeologiske funn. En av Oldtidskommissionens første handlinger (i 1808) var å sende ut 12 spørsmål til alle landets prester for å skaffe et overblikk over hvilke fortidsminner som fantes. På bakgrunn av svarene ble ca. 200 fortidsminner fredet i perioden 1809-1811. Kommisjonen besto av 6 medlemmer: Adam Wilhelm Hauch, Frederik Münter, Werner Hans Frederik Abrahamson, J. P. Monrad, Børge Thorlacius og Rasmus Nyerup.

Her presenteres skriftet fra kommisjonen, med de 12 spørsmål til Danmarks prester. 4to. 4 sider.

HÅNSIGNERT av Munter, Thorlacius og Nyerup.

1 500,-

04

[Prinsesse Charlotte Amalie av Danmark-Norge] Nikolai Edinger Balle

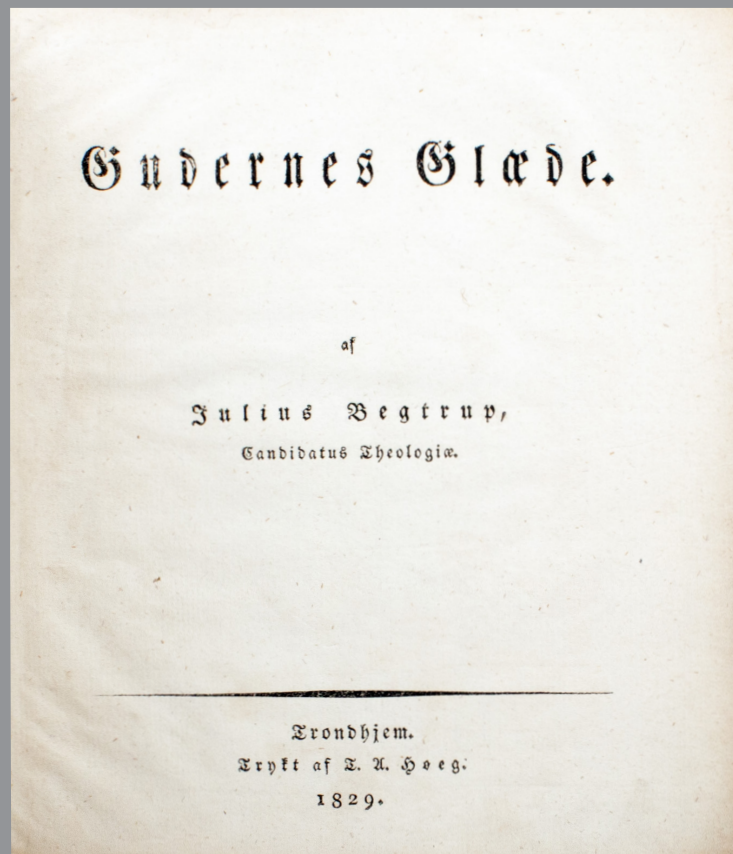
Jesus Christus i Liv, i Død, den allerbeste Herre, forestillet efter Joh. 17, 24 i en Sørge-Tale, da de jordiske Levninger af Hendes Kongelige Høihed høisalig Arve-Printsesse Charlotta Amalia bleve hensatte til Hvile i Roskilde Domkirke den 20. November 1782.

København: R. Møller, 1782. 8vo. [4], 66 sider. Kartonasjebind.

Nikolai Edinger [1744-1816], dansk teolog, fra 1783 biskop på Sjælland.

Sammen med Christian Bastholm utarbeidet han den anonymt utgitte "Lærebog i den Evangelisk-christelige Religion: indrettet til brug i de danske Skoler", 1791, også kjent som "Balles Lærebog". Boken førte i retningen av foreløpig slutt på katekismeforklaringen som sjanger i Danmark.

600,-

05

Julius Bergstrup

Gudernes Lære.

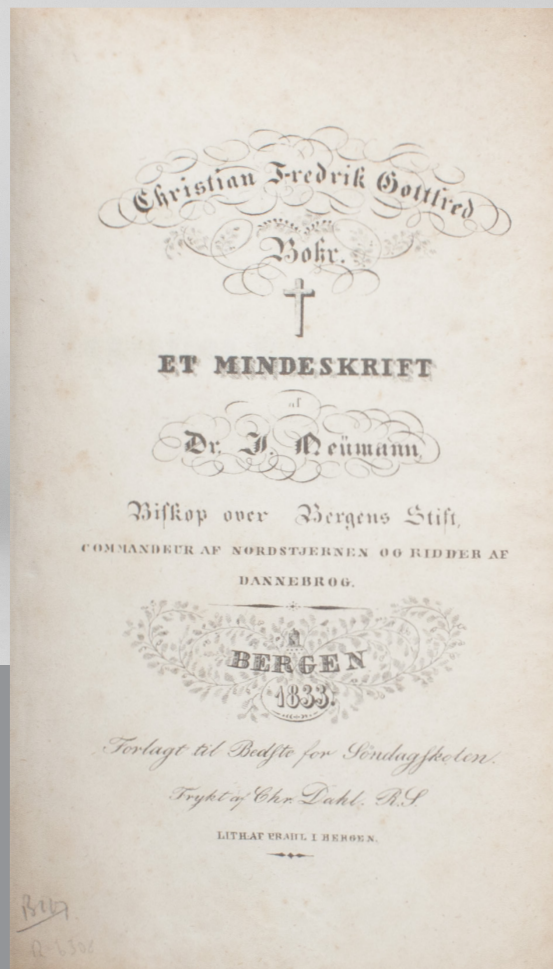
Trondhjem: Høeg, 1829. Liten 4to. VII sider.

Samtidig blått omslag.

Velholdt.

Bergstrup virket en periode som sokneprest på Røros. Han var også sentral i omorganiseringsarbeidet av biblioteket på Røros på 1850-tallet.

800,-

06

[Christian Frederik Gottfried Bohr] Jacob Neumann

Christian Fredrik Gottfred Bohr. Et Mindeskrift.
Bergen: Forlagt til Bedste for Søndagsskolen.
Trykt af Chr. Dahl, 1833. 8vo. [2], 48 sider.
Samtidig marmorert omslag med blått snitt.
Rygg forsterket. For øvrig et godt eksemplar.

TITTELBLAD litografert av Prahl.

BIDRAG av blant andre Lyder Sagen: Ved overlærer Bohrs Grav.

1 000,-

Christian Frederik Gottfried Bohr

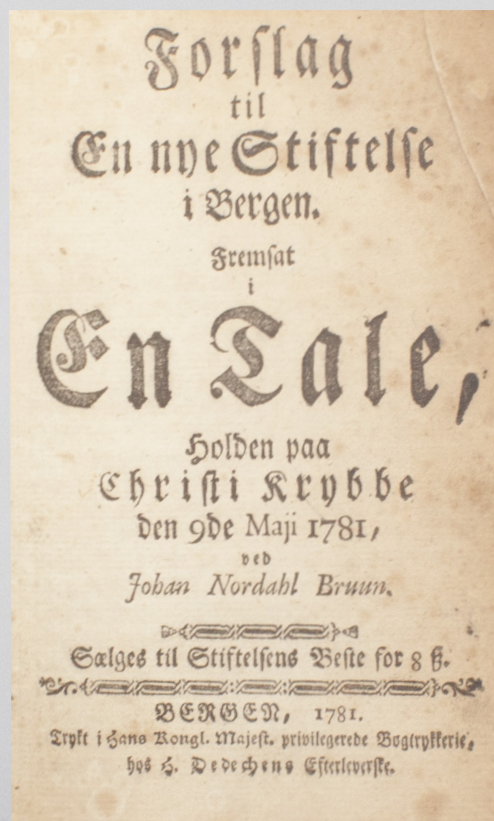
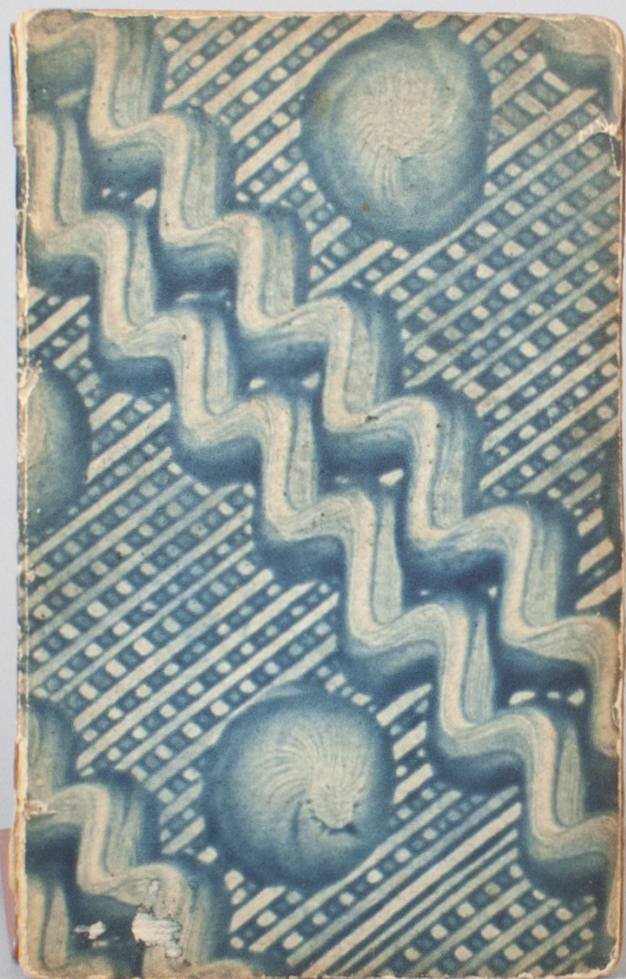
[1773, Helsingør – 1832, Bergen], var et dansk-norsk multitalent; pedagog, musiker, kordirigent, matematiker, astronom, meteorolog, botaniker, organist og fjellklatrer. Han stiftet i 1802 den første norske søndagsskole for læregutter i Bergen, blant annet sammen med Johan Ernst Welhaven, Johan Sebastian Welhavens far.

I 1806 stiftet han sammen med Lyder Sagen Bergens Realskole, 1826 en allmueskole for gutter og 1827 en håndgjerningsskole for piker. Fra 1825 var han overlærer i matematikk ved Bergens Kathedralskole. Han utga flere sentrale matematiske lærebøker. Det var imidlertid Bohrs astronomiske virksomhet, som også var av internasjonal betydning, og som gjorde at han i 1824 ble innvalgt i Det svenske Vitenskapsakademi. Han fikk etter hvert også sitt eget observatorium på Fredriksberg.

I de første tiårene av 1800-tallet var han den betydeligste kirkemusiker i Bergen. Bohr var en pioner i utforskningen av isbreer og foretok 1820 en vandring på Jostedalsbreen, hvor Bohrsbreen er oppkalt etter ham. Han regnes som førstebestiger av Lomskåpa og Nordre Dyrhaugstind. Ettertiden har villet hedre ham ved i 1884 å gi en kort gate i Bergen med navnet Bohrs gate. Den går fra Vestre Torggate ved nr. 13 nordover til Sigurds gate. Dens betydning som ferdselsåre er minimal og avspeiler på ingen måte den rang mannen hadde gjort seg fortjent til i Bergens kulturliv.

SNL/Einar Offerdahl, BOB, 2017. / Per M. Jørgensen, Bergen Museums Årbok 2009.

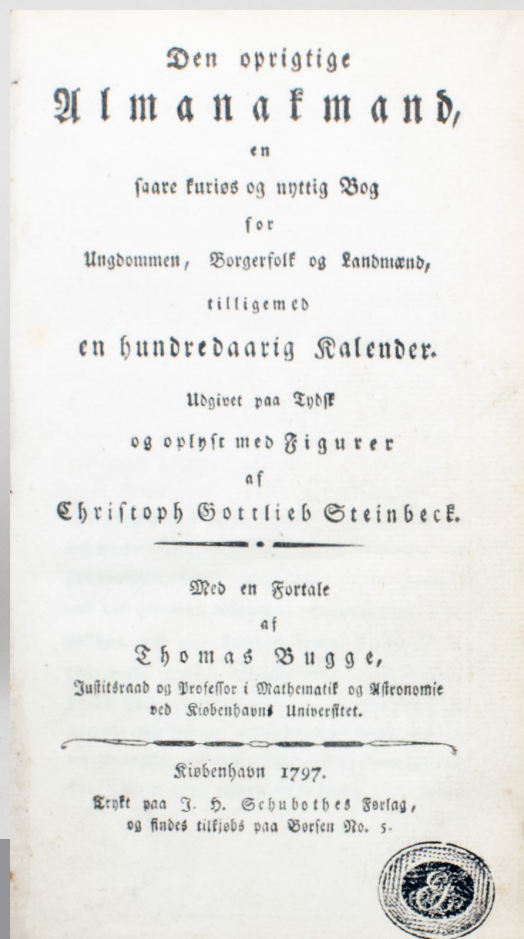
07

Johan Nordahl Brun

Forslag til En nye Stiftelse i Bergen. Fremfat i En Tale, holden paa Christi Krybbe den 9de Maji 1781. Bergen: Dedechens Efterleverske, 1781. Liten 8vo. 24 sider. Originalt marmorert omslag. Liten slitasje på ryggstripe. Materien svakt brunet. For øvrig et fast eksemplar.

Bibliotheca Bergensis: 137.

4 500,-

08

[Thomas Bugge] Christoph Gottlieb Steinbeck

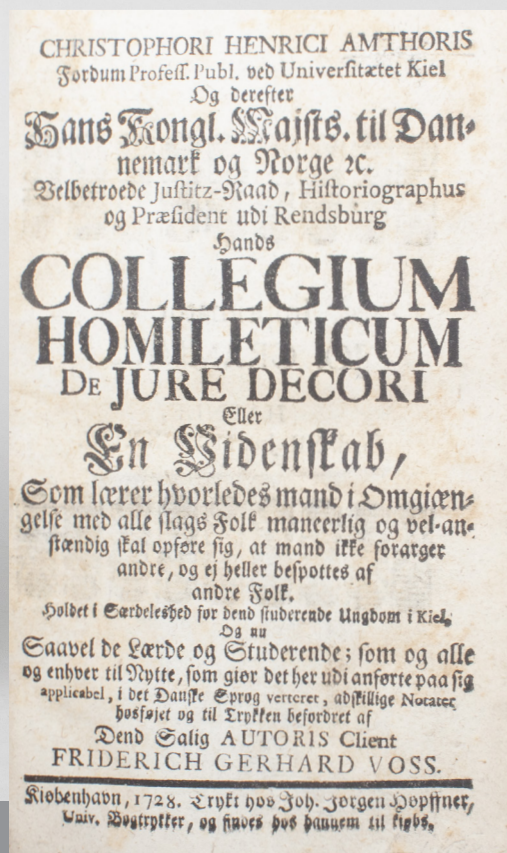
Den oprigtige Almanakmand, en saare kuriøs og nyttig Bog for Ungdommen, Borgerfolk og Landmanden, oplyst med Figurer af Christopher Gottlieb Steinbeck. Med en Fortale af Thomas Bugge. 1+2. deel

Kiøbenhavn: Schuboths Forlag, 1797. 8vo. [8], 176, 116 sider. Foldetabeller og enkelte tresnitt i teksten. Samtidig helskinnbind med rikelig gulldekor og tittelfelt i grønt skinn. Ytre denteller i gull.

Svakt støtte hjørner. Lite stempel på tittelblad.

4 sider fortale av **Thomas Bugge [1747-1815]**, dansk astronom, matematiker og landmåler og den første som beregnet en almanakk spesielt for Norge.

1 000,-

09

[ETIKETTE] Friderich Gerhard Voss

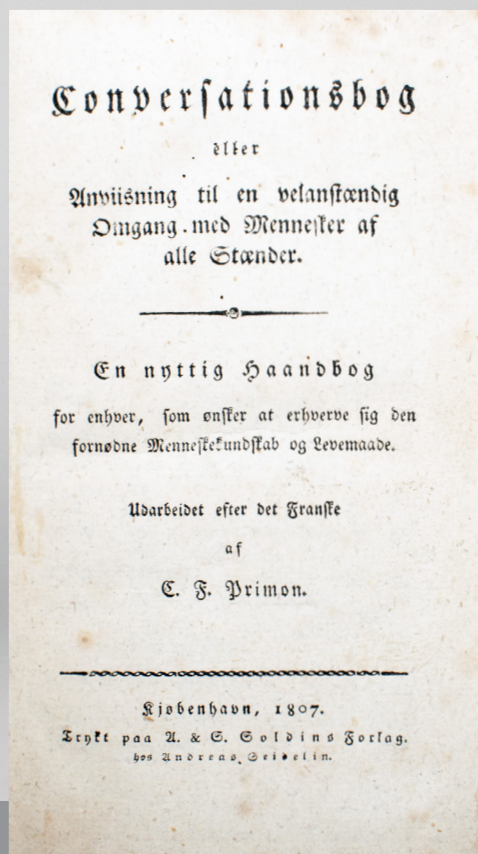
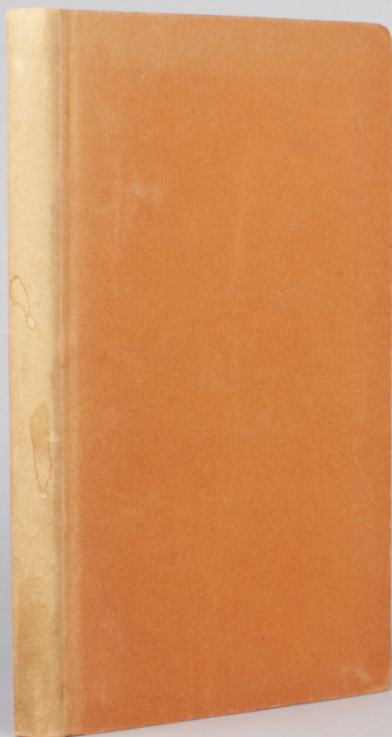
Christopori Henrich Amthoris Fordum Profess. Publ. Ved Universitætet Kiel Og derefter Hans Kongl. Majsts. Till Dannemark og Norge, Velbetroede Justitz-Raad, Historiographus [...], Som lærer hvorledes man i Omgængelse med alle slags Folk manerlig og vel-anstændig skal opføre sig, at mand ikke forarger andre, og ej heller bespottes af andre Folk. Holdet i Særdeleshed for dend studerende Ungdom i Kiel etc. etc.

Kjøbenhavn: Joh. Jørgen Høppfner, 1728. 8vo. [32], 242, [2] sider. Eldre skinnryggbind. Liten skade ved øvre kapitél. Ex libris og samtidig navnetrekk på forsats.

Friderich Gerhard Voss [1711, Holsten – 1771], oppholdt seg i årene 1724-1727 på Kongsberg, hvor hans bror var "Overbergcasserer". Herværende bok er den første av 4 bøker han fikk utgitt. Hans andre bok "L. Holbergs Dännemarchische Staatshistorie verteuscht", utkom 1731. Ved sin død i 1771, etterlot han seg et manuskript med tittelen "Einleitung zu eine Norwegische Bergwerks Historie".

En uvanlig bok.

1 000,-

10

[ETIKETTE] Carl Friderich Primon

Conversationsbog eller Anviisning til en velanstændig Omgang med Mennesker af alle Stænder. En nyttig Haandbog for enhver, som ønsker at erhverve sig den fornødne Menneskekundskab og Levemaade. Udarbejdet efter det Franske af C. F. Primon.

Kjøbenhavn: A. & S. Soldins Forlag, 1807. 8vo. 194 sider. Nyere pappbind. Bleket rygg med et par svake pletter. For øvrig velholdt.

Carl Friderich Primon [1763-1812], ferdig utdannet oversetter 1799.

350,-

11

[ETIKETTE] R. F. R. & F. Reiche

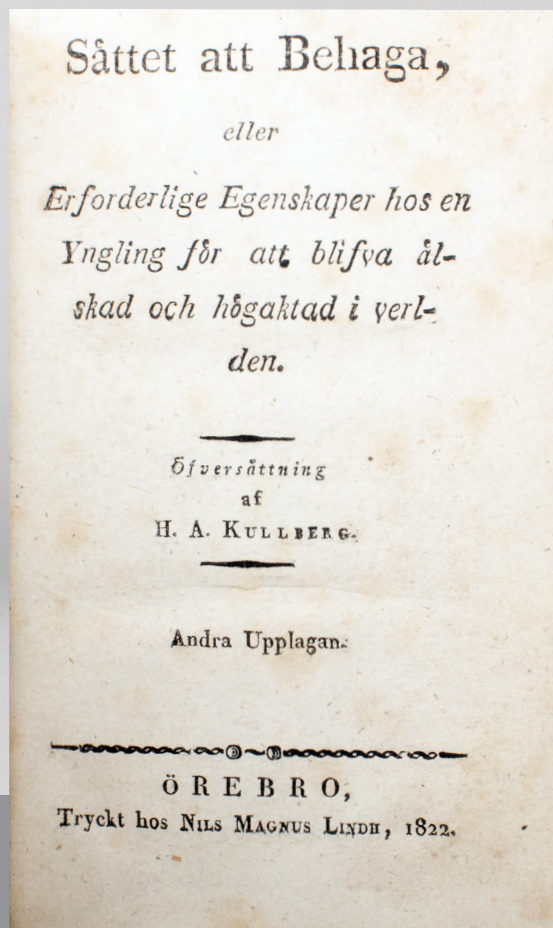
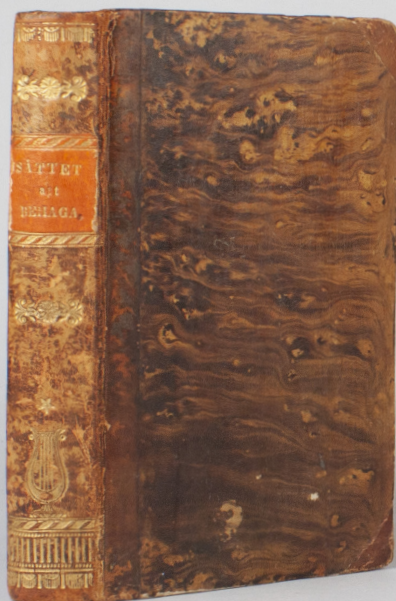
Den troe Veileder paa Livets Bane, eller Livs-Philosophie. En kort fremstilling af Moralen i classiske Sententser af berømte Forfattere. En Jule-, Nytaars-, Confirmations- og Fødselsdagsgave for enhver Alder, Stand og Kjøen. En Raadgiver for Ungdommen, et Baand imellem Elskende, et Speil for den Lykkelige og en Trøst for den Lidende.

Christiania: H. L. Winthers Forlag, 1836.

Liten 8vo. xii, 226 sider. Litografert frontispiece, "Winthers Steentryk". Rødt kartonasjebind med skinnrygg. Gult snitt. Etikett i rødt skinn på forsats "Erindring af Helene Nissen".

750,-

12

[ETIKETTE] [H. A. Kullberg, oversetter]

Såttet att Behaga, eller Erforderlige Egenskaper hos en Yngling för att blifva älskad och högaktad i verlden.

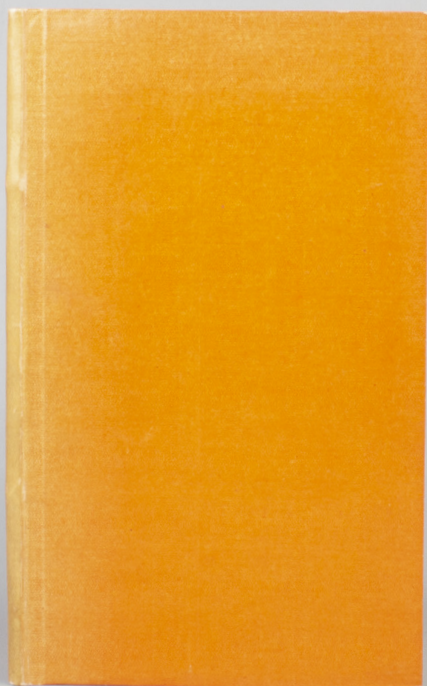
Örebro: Nils Magnus Lindh, 1822. Andra Upplagan. Liten 8vo. 292 sider.

Samtidig dekorert halvskinnbind, med tittelfelt i rødt skinn.

Noe støtte hjørner. Samtidig navnetrekk på forsats og forsatspapir.

Svakt plettet på første og siste sider. En tiltalende liten bok.

350,-

13

[Christian Falster]

Daarers Alamoske Leve-Regler.

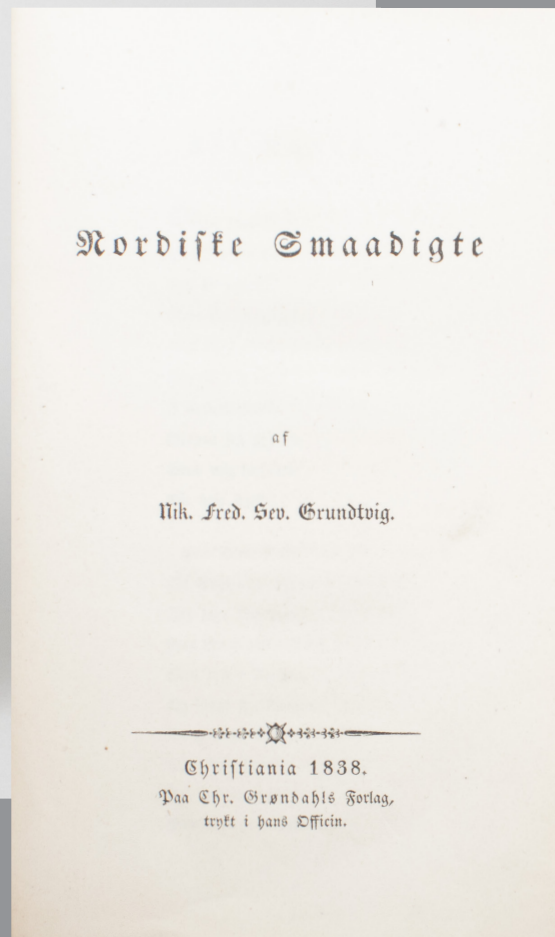
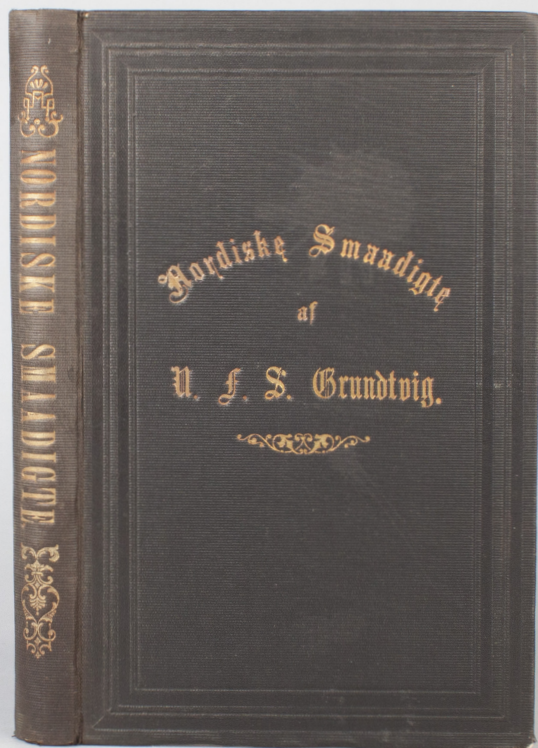
Kjøbenhavn: Trykt udi H. Kongl. Majests. Privilegerede Bogtrykkerie,
1740. 8vo. [24] sider. Senere kartonasjebind.
PROVENIENS: I. Fliflet, med hans ex libris på forsats.
Velholdt.

Christian Falster [1690-1752], dansk forfatter.

Han skrev flere pendants og motstykker til Holbergs stykker.

1 000,-

14

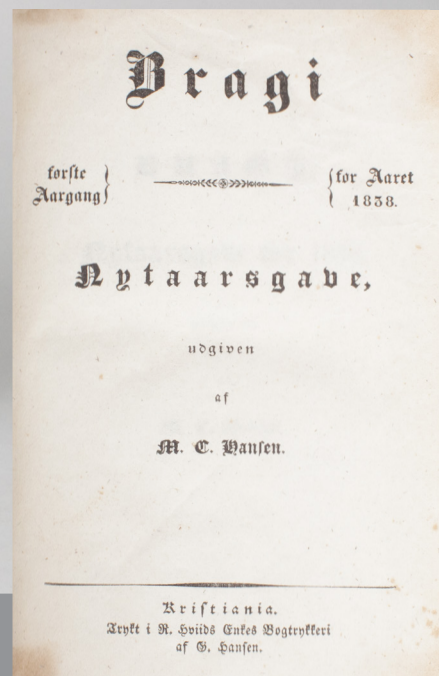
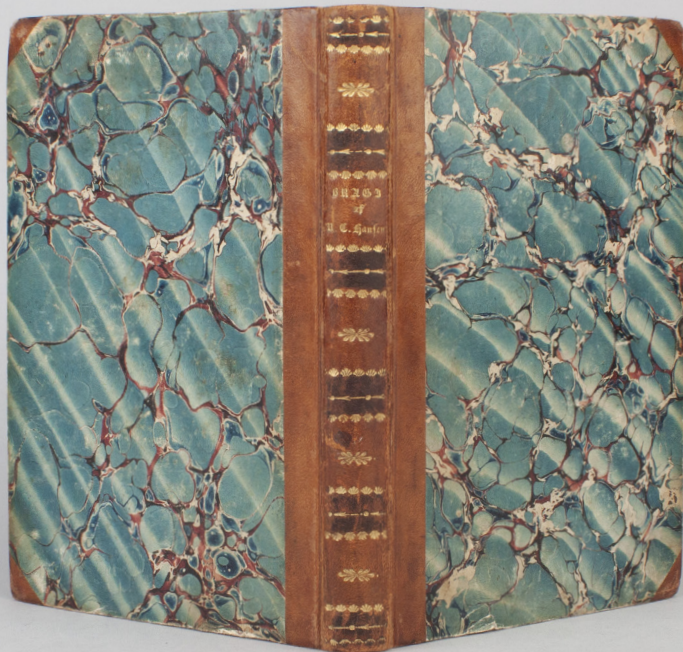
Nik. Fred. Sev. Grundtvig

Nordiske Smaadigte.

Christiania: Chr. Grøndahls Forlag, 1838. 8vo. xxii, [2], 312, [1] sider.

Samtidig [originalt?] helsjirtingbind, med tittel og forfatternavn i gull på fordekket, samt tittel i gull på rygg. Meget svak plett på fordekket [vises nærmest kun i blitslyset]. Et meget velholdt eksemplar.

600,-

15

Maurits Christopher Hansen

Bragi. Første Aargang for Aaret 1838. Nytaarsgave.

Kristiania: R. Hviids Enkes Bogtrykkeri, 1838. 8vo. xvi, 240 sider.
Samtidig halvskinnbind med nydelig tidstypisk dekor på rygg. Blått snitt.
Meget svakt støtte hjørner. Siste 2 ark noe plettet mot hjørnene.

1 500,-

SOPHONIAS CHRISTIAN KRAG

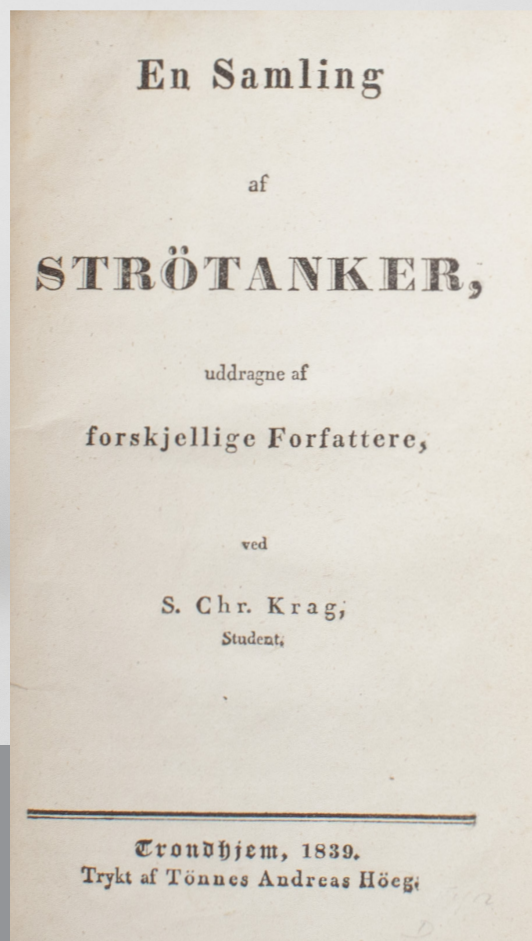
Sophonias Christian Krag [1803, Røros – 1865, Christiania], var fra 1 Januar til 20 Decbr. 1825 Kadet, men afskedigedes som saadan ifølge Resolution af Krigsskolens Overbestyrelse, begyndte saa at studere og blev, privat diitteret, Student 1832, var efter Adenexamen en Tid Huslærer og levede senere for det meste i Kristiania, hvor han kolpolerede sine Skrifter og sit Blad. Hn døde ugift dersteds 5 Februar 1865. J. B. Halvorsen, III, side 358/57 [1892].

"Småskrifter for Bokvenner", nr. 41 – 1944, er viet Sophonias Christian Krag. Her skriver Carl Just i innledning: "I første halvdel av det nittende århundre levde det en merkelig forfatter i Christiania. Skriftene hans hører til de største litterære sjeldenheter. Han het Sophonias Christian Krag og var sønn av presten Peter Schnitler Krag, som var res. kap. ved Domkirken i Trondhjem da han døde i 1818." Lorentz Dietrichson skriver i sine memoarer "Svundne tider" [1891]: "Der ude paa Klingenberg vil De altid være sikker paa at møde ham om Aftenen. Han er en af de faa "Christianiafigurer" – den berømte Forfatter Sophonias Krag, som hvis Verker nu er den norske Literaturs største Sjeldenhed, blot 40 Aar efter."

Paul Botten Hansen skriver i sin nekrolog over Krag, i "Illustreret Nyhedsblad" [1865] at hans skrifter må betraktes som "Produkter af aandelig Sløvhed". Krag ble ansett som en "byoriginal", MEN Just trekker frem Krag's evne til å dokumentere samtiden. Han gir et detaljrikt bilde av Kristiania i 1850-årene, "med en nesten fotografisk nøiaktighet omtaler han alt som efter hans mening er merkverdig eller interessant på de steder og i de kretser hvor han ferdes."

Just retter en stor takk til universitetsbibliotekar J. B. Halvorsen, som dokumenterte Sophonias Krag's liv og produksjon i sitt mesterlige forfatterleksikon [1888-1908], siste bind fulført av Halvdan Koht, etter Halvorsens død; "thi han kunde oplyse mig om, at hans Verker nu hører til Literaturens største Rariteter".

16

Sophonias Christian Krag

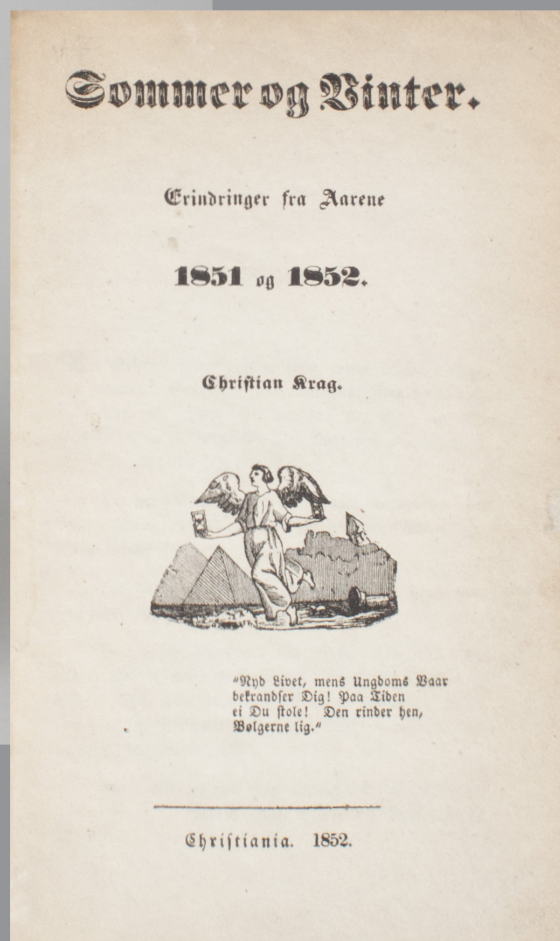
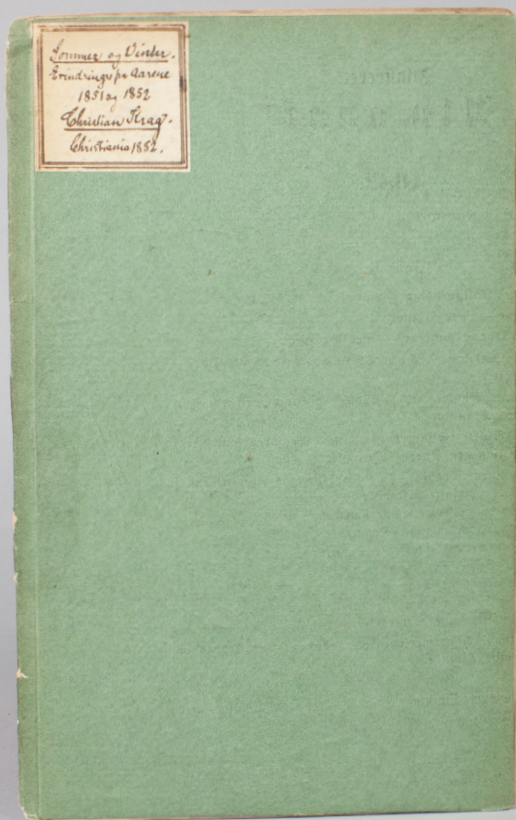
En Samling af Strötanker, uddragne af forskjellige Forfattere. Ved S. Chr. Krag, Student.

Trondhjem: Tønnes Andreas Höeg, 1839. 8vo. 46 sider. Samtidig halvsjirtingbind (damaskert).

DEBUT.

Carl Just oppgir feil årstall for debuten. Han oppgir 1838, mens både Halvorsen og Skougaard oppgir 1839, som herværende eksemplar.

2 500,-

17

Sophonias Christian Krag

Sommer og Vinter. Erindringer fra Aarene 1851 og 1852.

Christiania: Chr. Schibsted, 1852. 8vo. 48 sider. Samtidig papppbind.

Med 6 tresnitt. Krag lånte og stjal illustrasjoner til sine bøker, men skal også ha utført flere selv. Rygg med slitasje.

PROVENIENS: Skougaards eksemplar, med hans notater

[Eksempelret er registrert i "Jonas Skougaard, Katalog over hans bibliotek", bind 1, side 282/83.]

2 500,-

Jordhytten ved den nye Bei.

Omtrent $\frac{3}{4}$ Mil fra Christiania ved den nye Bei ligger, indhyllet i Skoven, en Jordhytte, som i 3 Aar — saavel Vinteren som Sommeren — har været beboet af en liden Familie, bestaaende af en Arbeidsmand, hans Kone og deres lille Datter. Hytten har ingen Vinduer. Lyset kommer igjennem Skorsteenspiiben, og om Sommeren ogsaa igjennem den aabenstaaende Dør. Bæggene ere af Jord, Røstet er dannet af Granspirer og hviler paa en i Midten anbragt Furustok. Taget er belagt med Jord.

KONFIRMASJONEN - SENTRAL FORORDNING

Forordning,

angaaende

i hvad Alder Ungdommen maa antages til Confirmation, hvorlænge Confirmationen med nogle maa udsættes, og hvor snart de, som ere confirmerede, derefter bør søge Herrens Bord.

Givet paa Vort Slot Fredensborg den 25de Mai Anno 1759.

18

Forordning angaaende i hvad Alder Ungdommen maa antages til Confirmation, hvorlænge Confirmationen med nogle maa udsættes, og hvor snart de, som ere confirmerede, derefter bør søge Herrens Bord.

Fredensborg Slot den 25de Mai Anno 1759. 4to.

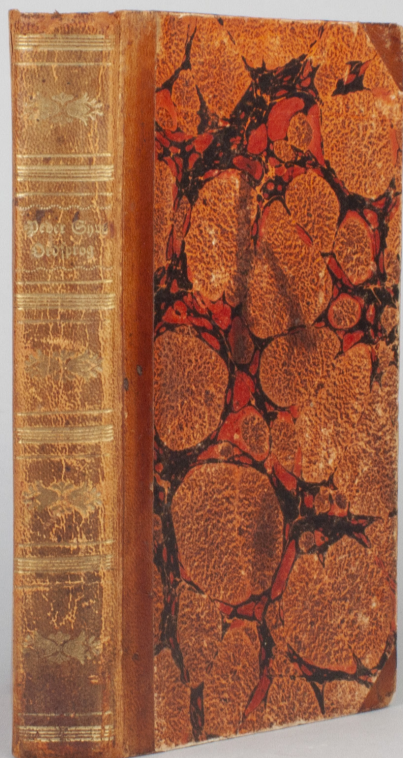
Ett stort falset ark. Usprettet.

Ved innføringen av konfirmasjonen i 1736 ble det ikke satt noen lavalder på opplæringen. Dette hadde antagelig å gjøre med at konfirmasjonen var tett knyttet sammen med de unges aller første nattverdsgang, som da var tolv år.

Først ved herværende forordning av 25. mai 1759 ble lavalderen for konfirmasjonen satt til 14-15 år. Samtidig ble det også innført nattverdsvang etter konfirmasjonen, hvilket innebar at de unge måtte gå til alters søndagen etter at de hadde blitt konfirmert.

Gina Dahl, "Konfirmasjonen i gamle dager, tvang eller tilpasning?". Prismet, årgang 68, nummer 1/2.

500,-

19

[LINGVISTIKK] [Peder Syv] Rasmus Nyerup

Peder syvs kjernefulde Ordsprog, udsøgte og ordnede ved R[asmus] Nyerup. Med en Fortale indeholdende Bidrag til danske Ordsprogs Litteratur.

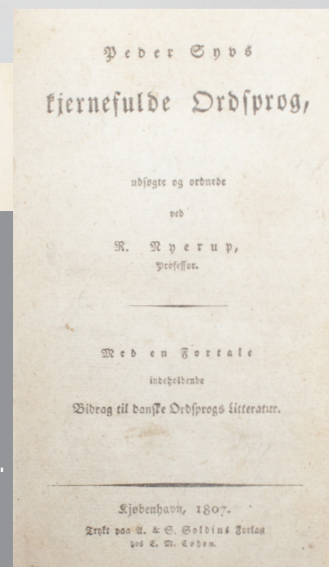
Kjøbenhavn: , A. & S. Soldins Forlag, 1807. 8vo. xc, 259 sider.
Samtidig halvskinnbind med rikelig gulldekor på rygg.

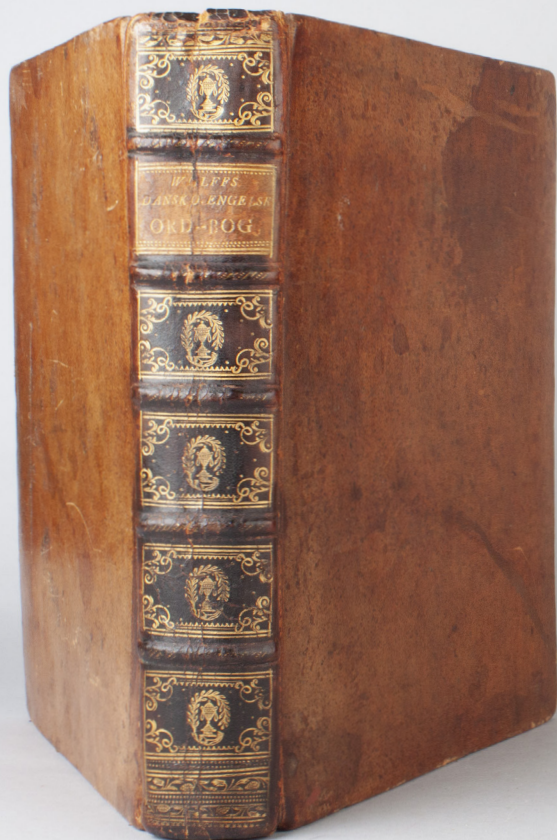
INNMONTERET foran i boken: "Latinske Sententser og Ordsprog – (alphabetisk)", håndskrevet [14 sider] + innlagt håndskrift [4 sider] på latin.

PROVENIENS: Hjalmar Pettersen, med tilskrift i hans hånd på friblad.

750,-

Hjalmar Pettersen
(Bindebrev om Nr. og
18. Maj 1897.)

DEN FØRSTE SYSTEMATISKE DANSK-ENGELSKE ORDBOK

20

[LINGVISTIKK] Ernst Wolff

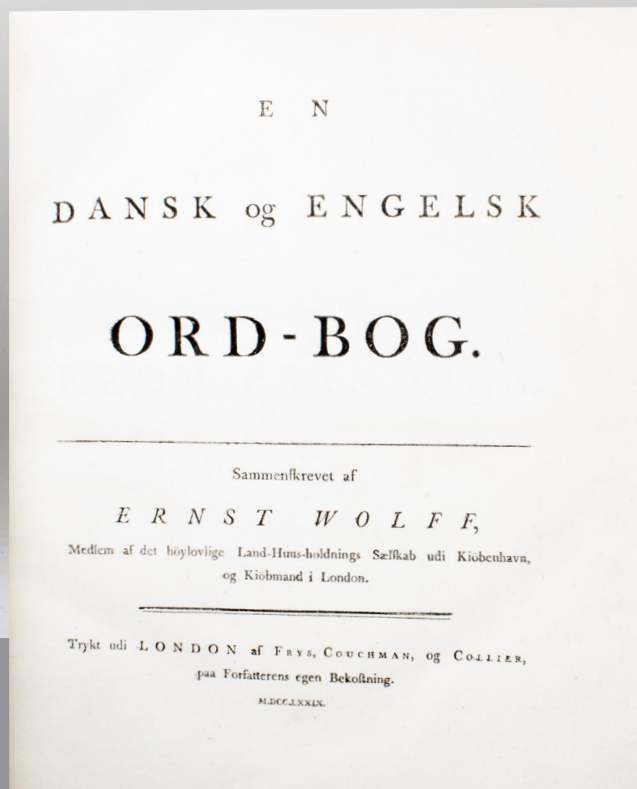
En Dansk og Engelsk Ord-Bog.

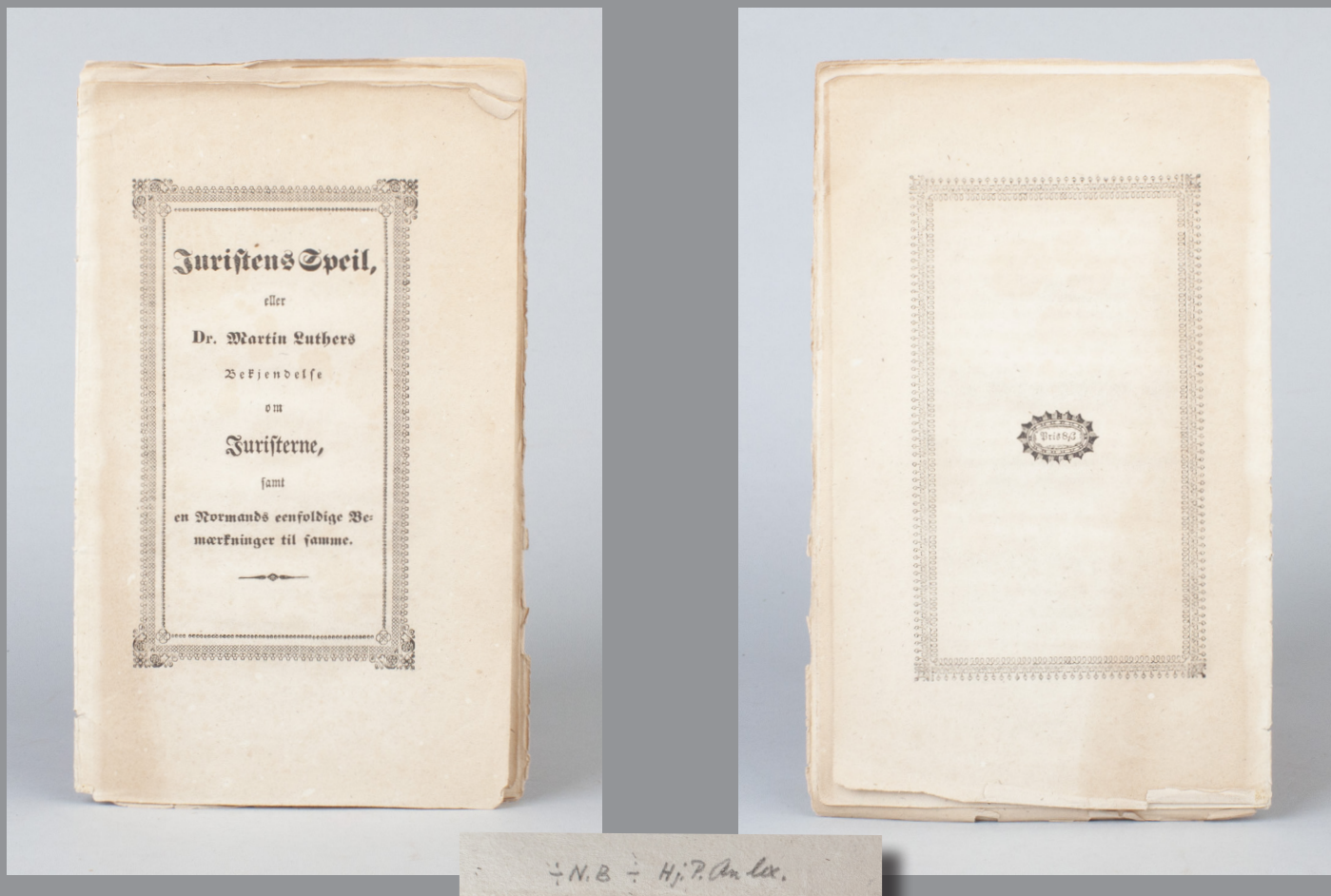
London: Frys, Couchman og Collier, 1779. 4to. Upaginert.

Samtidig helskinnbind med 5 hevede bind og rikelig gulldekor. Tittelfelt i lysere skinn. Rødt snitt.

Mindre overflateslitasje, dog et tiltalende eksemplar.

1 500,-

21

[Martin Luther]

Juristens Speil, eller Dr. Martin Luthers Bekjendelse om Juristerne, samt en Normands eenfoldige Bemærkninger til samme.

Holmestrand: 1845. 8vo. 16 sider. Originalt omslag.

Utgitt anonymt. Ikke i Hjalmar Petersen's "Anonym og pseudonym Lexicon"

PROVENIENS: Jonas Skougaard, med hans notater.

1 500,-

Det første trykkeri i Holmestrand ble opprettet i 1843 av Christian Fredrik Juell. Det første som utgikk fra pressen var "Holmestrandposten. En tidende for Staden og dens Omegn". Herværende "Juristens Speil" er, i følge Arne Arnesen ("Våre provinstykker", 1943) blant de eldste bokutgivelser fra Holmestrand.

TIDLIG HOLMESTRAND-TRYKK

22

Ove Malling

Store og gode Handler af Danske, Norske og Holstenere.

København: Gyldendals Forlag, 1777. 8vo. [26], 734, [43] sider. Samtidig halvskindbind med blått snitt.

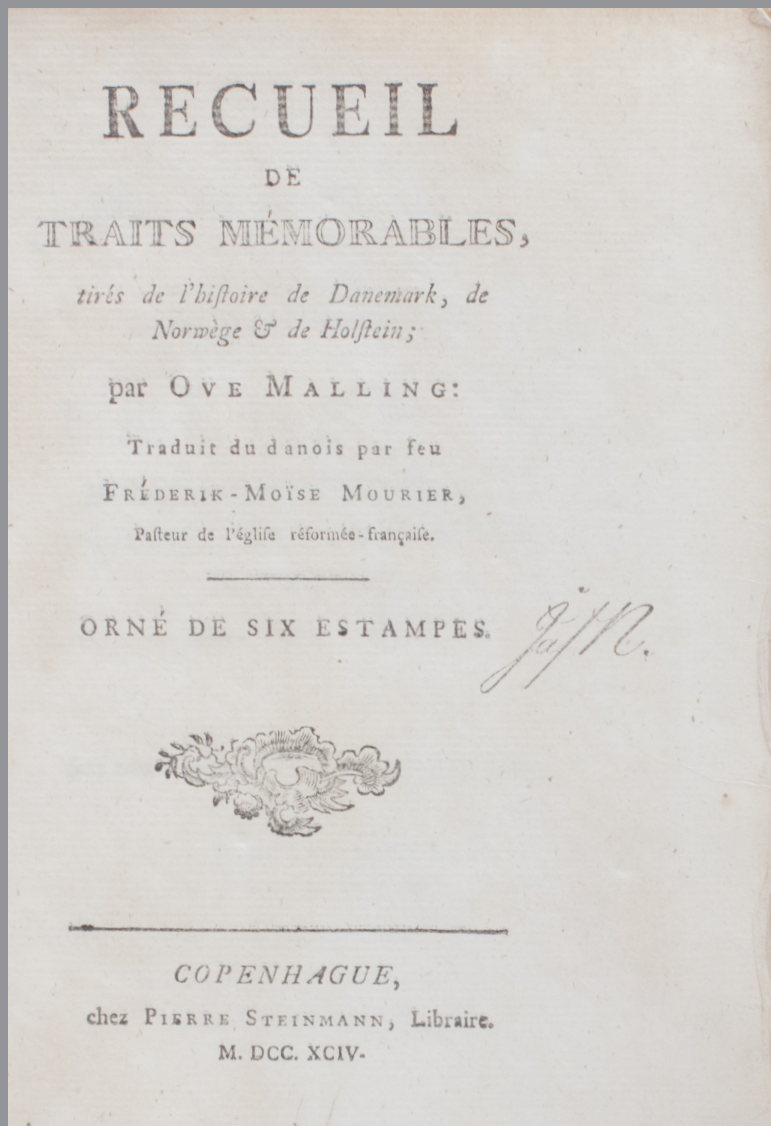
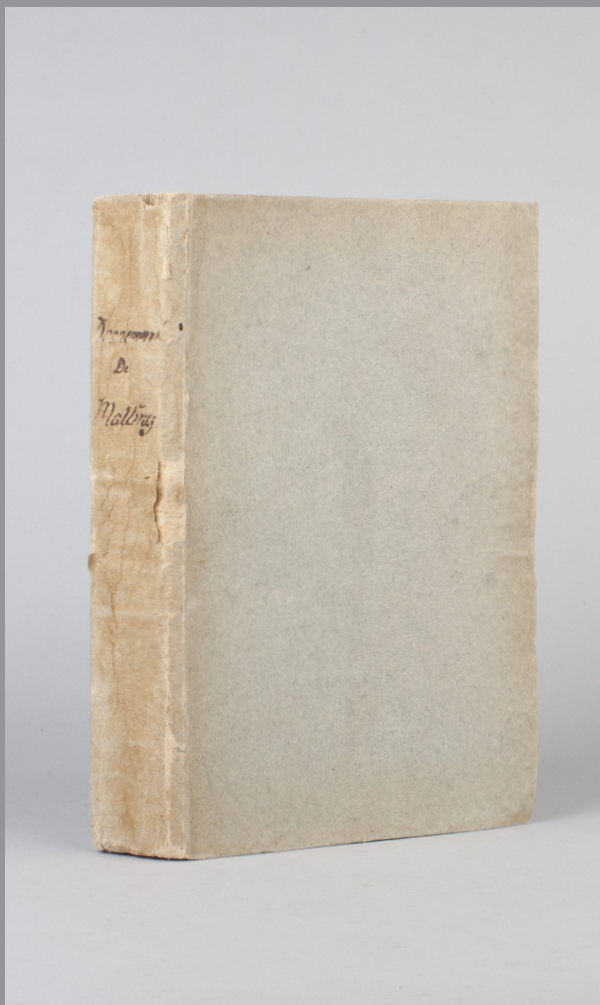
Bindet med noe overflateslitasje, dog fast. Nedre hjørne av tittelblad avrevet.

Lakksegl på dedikasjonssiden "Til Kongen"

PROVENIENS: Otto Engelschön, tidligere medlem av Bibliofilklubben.

Ove Malling (1747-1829) var en dansk embetsmann og historiker, og geheimstatsminister fra 1824. Malling skrev det moraliser- ende historieverket *Store og gode Handler af Danske, Norske og Holstenere* (1777), som ble en populær folkebok, og spilte en betydelig rolle i skolevesenet. SNL

600,-

23

Ove Malling

Recueil de Traits Mémoires, tirés de l'histoire de Danemark, de Norwège & de Holstein; Traduit du danois par Frederik-Moïse Mourier. Orne de six Estampes.

Copenhague: Pierre Steinmann, 1794. [8], 518, [2] sider. Komplet med de 6 plansjene.

Originalt pappbind med ubeskåret materie og store marger.

Svakt skjoldet rygg med noe ruptur i papiret (se foto). Papiret i indre fremre fals med sprekk.

Navnetrekk på tittelblad. Siste sider meget svakt plettet.

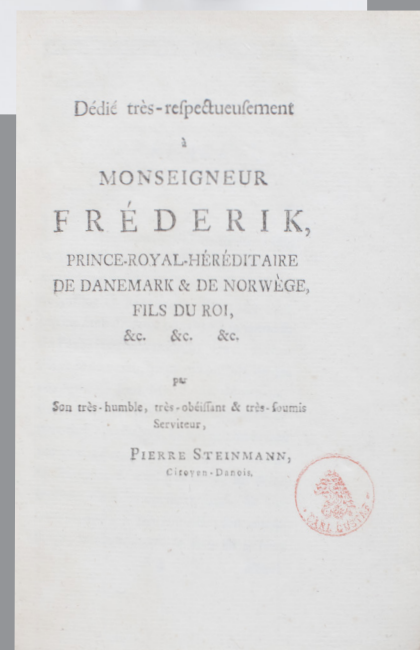
For øvrig et tiltalende eksemplar av boken i sitt originale utstyr.

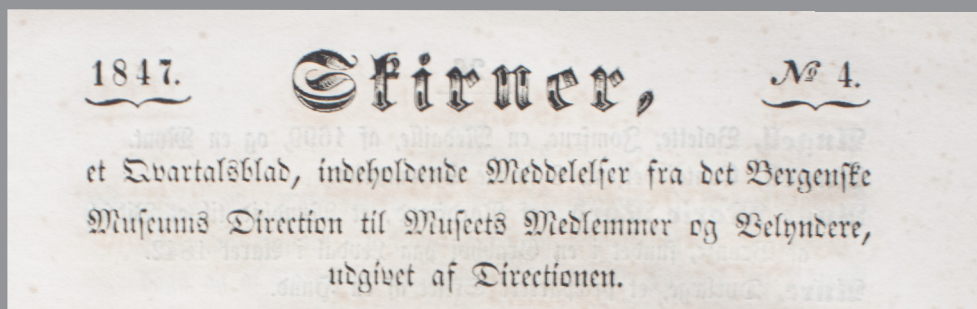
1 800,-

Dette er den første franske utgave av verket. I motsetning til den danske utgaven er den franske illustrert av Erik Pauelsen i Chodowickis stil. Illustrasjonene viser: Ansgar, C. Cornelisen, F. Bruun, H. Madsen, A. Colbiørnsen og Tordenskjold.

PROVENIENS: Carl Gustaf Lewenhaupt (1834-1908), med hans stempel på side [3]. Lewenhaupt eide gårdene Aske I Uppland. Hans boksamling omfattet ca 10 000 bind. Grunnstammen till biblioteket var en arv etter hans kones farfars bror Johan af Nordin (1746-1823). Begge samlarne hadde mange bøker i heftet og ubeskåret stand, som herværende eksemplar av Ove Mallings bok. Bibliotheca Danica III:22.

24

[Wilhelm Frimann Koren Christie]

Skirner, et Kvartalsblad, indeholdende Meddelelser fra det Bergenske Museums Direction til Museets Medlemmer og Velyndere, udgivet af Directionen.

9 nummer i 8 hefter, som utgitt [komplett, alt som kom]. Bergen: 1847-49. 8vo.
Løse hefter, usprettet, og ubeskåret, som utgitt.

Wilhelm Frimann Koren Christie [1778-1849], møtte som første representant for Bergen ved Riksforsamlingen på Eidsvoll 17. Mai, 1814. Christie var en av Bergen Museums grunnleggere, 1825, og var formann ved museet frem til sin død. Han initierte utgivelsen av skriftserier om språk og stedsnavn samt tidsskriftene *Urda* [1834-47] og *Skirner* [1847-49], som var museets meldingsblad. I Universitetsbibliotekets "Norske Tidsskrifter", 1949, nevner under "Skirner" at W. C. K. Christie kaller seg "Udgivernes Formand" i en håndskrevet dedikasjon.

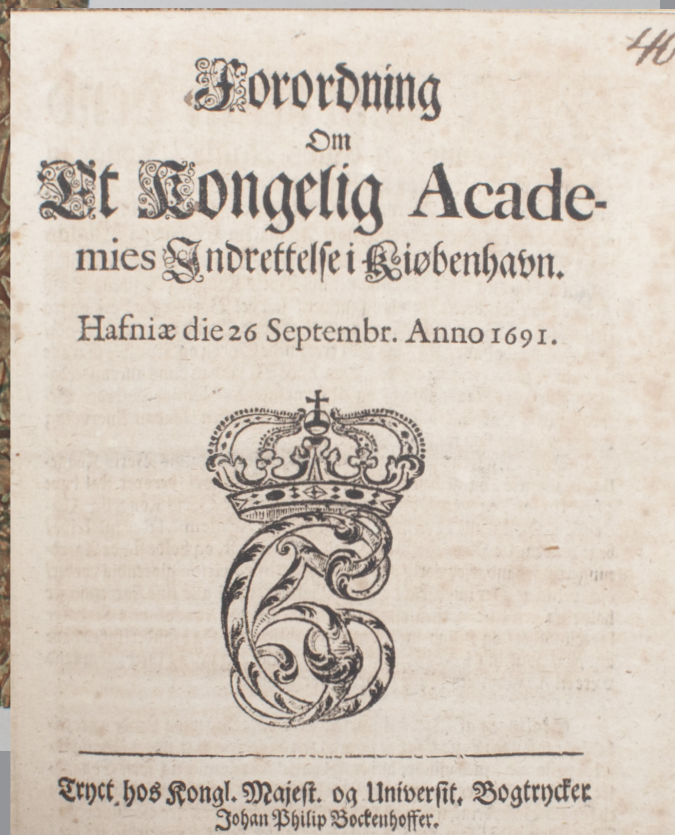
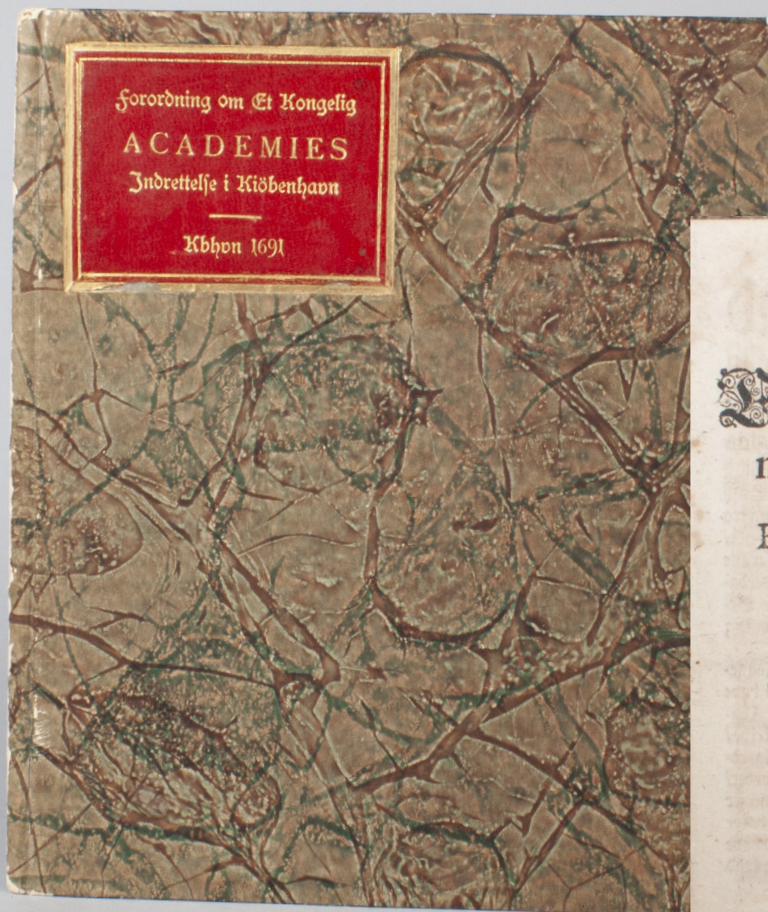
At *Skirner*, selv under utgivelsesperioden, ikke en gang var kjent blant de spesielt interesserte, vitner et brev fra C. A. Holmboe til Christie, datert 26. mars 1848, skriver C. M. Holmboe: "[...] Jeg takker meget for de gjentagne Beviser paa Deres Velvillie, som jeg tilligemed Brevet modtog, i Deres Betræninger om Oldsager, og i *Skirner*, hvilken sidste forhen jeg ikke kjendte. [...]"

I *Skirner* nr. 1, 1848, registrerer Christie, under oversikten av gaver gitt til museet: "Holmboe, C. A., Professor, nogle Exemplarer af forskjellige, af ham forfattede, antiqvariske Afhandlinger"

Antikvariatet kan bare føye seg inn i rekken av tidligere antikvarbokhandleres omtaler av boken: Lunge Larsen & Claes Nyegaard [Skougaard-Auksjon 3, 1970, Ingvald Undsets eksemplar] "Meget sjelden", Cappelens Antikvariat, katalog 1970 "Av største sjeldenhet." Universitetsbibliotekets bibliografi "Norske Tidsskrifter", 1949, noterer at de mangler 3 av 9 nummer.

PROVENIENS: Gave fra Halvard Sand Bakken [1900-1979], overbibliotekar ved Universitetsbiblioteket i Bergen, til Ragnar Anker Nilsen [1973]. Anker Nilsen noterer seg at Beyers Antikvariat i 1975 ber om 1100,- for en ukomplett rekke.

5 000,-

25

[MILITARIA - Det Ridderlige Akademi]

Forordning om Et Kongelig Academies Indrettelse i Kiøbenhavn.

Hafniæ die 26 Septembr.: Johan Philip Bockenhoffer, Anno 1691.

Liten 4to. Nyere kartonasjebind med titteletikett i rødt skinn på fordekket.

Noe tett beskåret mot nedre snitt, med teksttap i nedre linje.

Det Ridderlige Akademi [1691-1710] var en kadettskole på Nytorv i København.

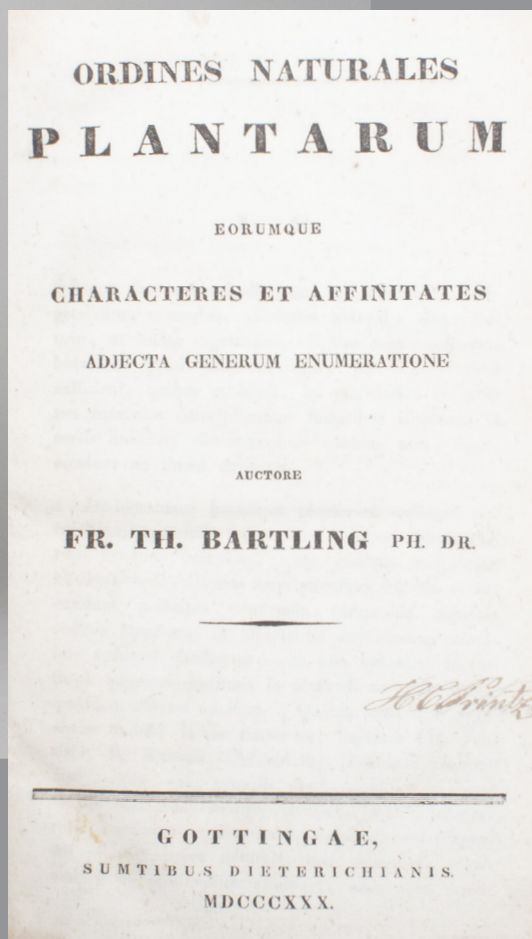
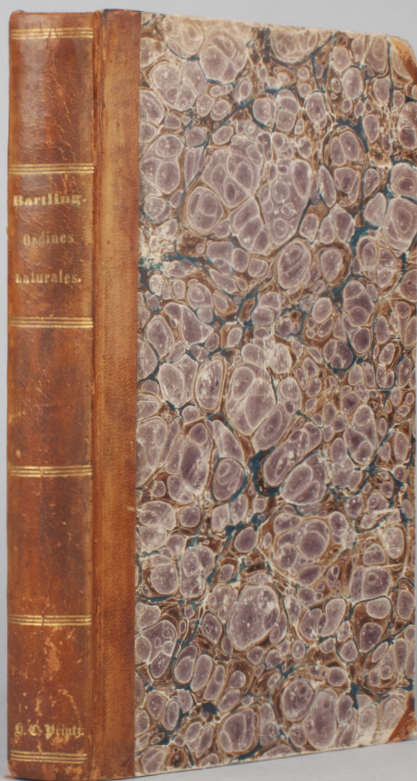
350,-

NATURVITENSKAP

Inneholdene flere bøker fra Haldenseren Hans Christian Printz's bibliotek.

Hans Christian Printz [1817-1910] var en norsk lege, botaniker og meteorolog, født i Halden. Han gjorde botaniske og zoologiske studier og innsamlinger, samt meteorologiske og fenologiske observasjoner. Printz førte nøyaktige dagbøker over trekkfuglenes ankomst og avreise, trærnes løvsprett og løvfelling og over plantenes blomstring og fruktmodning. snl.no

26

[NATURVITENSKAP] Friedrich Gottlieb Bartling

Ordines Naturales Plantarum eorumque Characteres et Affinitates, Adjecta Generum, Enumeratione.

Gottingae: Sumtibus Dieterichianis, 1830. 8vo. iv, 498 sider.
Samtidig halvskinnbind. Noe støtte hjørner.

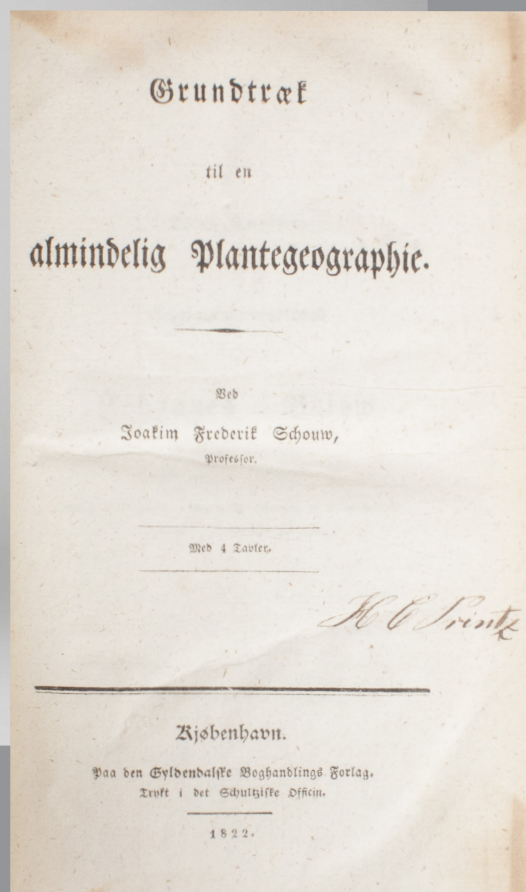
Første utgave av Bartlings verk.

Friedrich Gottlieb Bartling [1798-1875], tysk botaniker.
I 1822 ble han lektor ved Göttingen, hvor han senere ble professor.

PROVENIENS: Hans Christian Printz's navn i gull nederst på rygg samt navnetrekk på tittelblad.

1 000,-

DEN FØRSTE DANSKE PLANTEGEOGRAFI

27

[NATURVITENSKAP] Joakim Frederik Schouw

Grundtræk til en almindelig Plantegeographie. Med 4 Tavler.

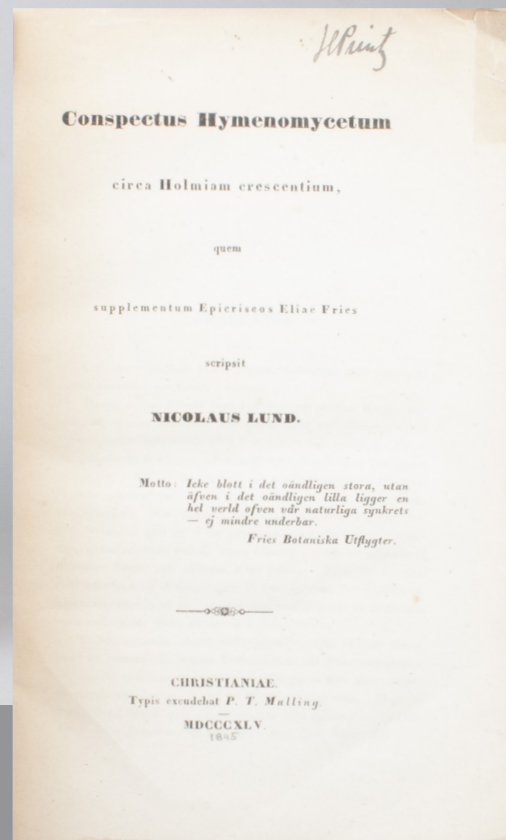
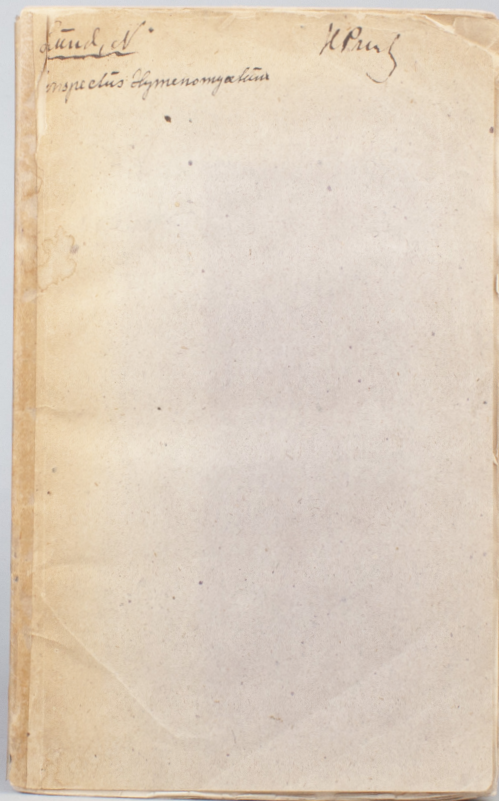
Kjøbenhavn: Gyldendal, 1822. 8vo. viii, 463, [3] sider + 4 foldeplansjer. Samtidig halvskinnbind.

Den første danske plantegeografi.

Joakim Frederik Schouw [1789-1852], dansk botaniker og politiker.

PROVENIENS: Hans Christian Printz's navnetrekk på tittelblad.

1 500,-

28

[NATURVITENSKAP] Nicolai Lund

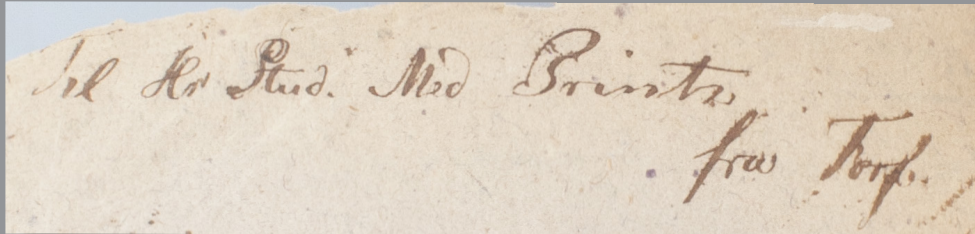
Conspectus Hymenomycetum circa Holmiam crescentium, quem supplementum Epicriseos Eliae Fries scripsit.

Christiania: P. T. Malling, 1845. 8vo. [6], v, [1], 118 sider. Ubeskåret materie i blankt omslag. Rygg forsterket. 5 cm rift i øvre del av fremre omslag, mot ryggstripe.

DEDIKASJON fra Lund til Hr. Stud. Med. Printz.

PROVENIENS: Hans Christian Printz's navnetrekk på omslag og tittelblad.

NICOLAI LUND [1814, DRAMMEN - 1847, VENEZUELA]

Nicolai Lund [1814, Drammen - 1847, Venezuela] var en norsk botaniker. Han studerte først filosofi og fikk Det Kongelige Norske Videnskabers Selskabs gullmedalje for en prisoppgave om den menneskelige frihet. Senere studerte han botanikk, og i 1843 ble han universitetsstipendiat.

Elias Magnus Fries [1794-1878] var en svensk botaniker og soppforsker. Med sine grunnleggende arbeider innenfor systematisk mykologi har han med rette blitt sammenlignet med Carl von Linné. [SNL]

In 1844, a young Norwegian, Nicolaus Lund, received a grant from the University at Christiania (at that time, now Oslo, Norway) to work with Elias Fries. Although apparently stationed in Stockholm under the guidance of Fries Lund was directed to study lower plants, especially fungi and Fries requested that Lund write a book about the Hymenomycetes that were to be found around Stockholm. The resulting book, *Conspectus Hymenomycetum circa Holmiam crescentium*...ostensibly written by Lund, also contained some improved descriptions by Fries as a supplement to his *Epicrisis* of 1836-1838. The book was published in Kristiania, establishing a connection between Fries and the Norwegian botanical community.

Ronald H. Petersen & Henning Knudsen, "The mycological legacy of Elias Magnus Fries", IMA Fungus, 2015.

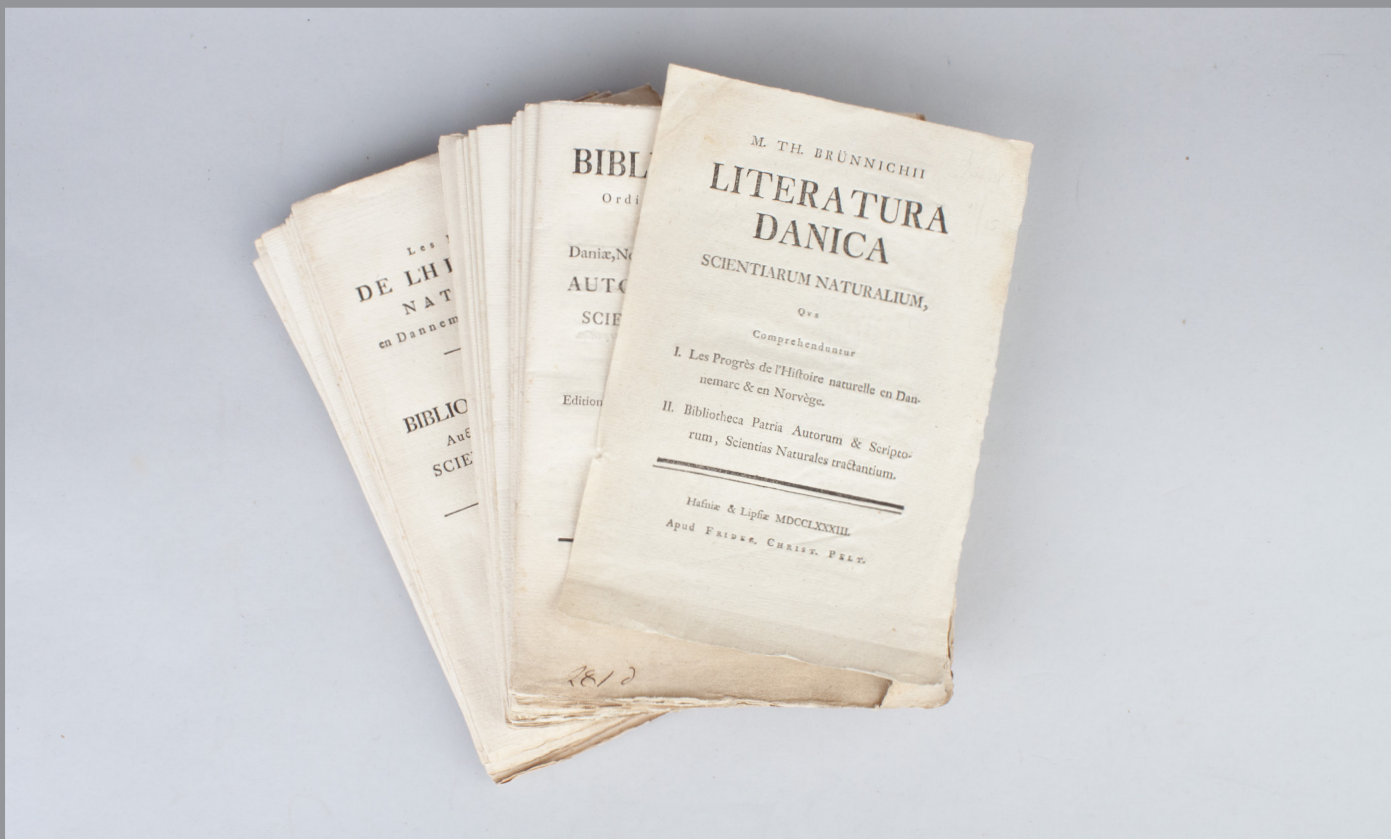
VEDLAGT: *Nor. Tidsskrift for Videnskab og Litteratur. Første Bind.* Udgivet af Det Norske Studentersamfund. Christiania: Abelsted, 1840. 8vo. [8], 642 sider. Samtidig halvskinnbind [Ch. Beichmann]. Noe overflateslitasje på rygg.

INNEHOLDER:

Nicolai Lund: *Om Friheds Existents i Naturen og i Besynderlighed i Mennesket. Af Student N. Lund.*

I følge J. B. Halvorsens forfatterleksikon, utgjør herværende to skrifter halvparten av hva Nicolai Lund fikk trykket og utgitt i sin korte levetid.

2 500,-

DEN FØRSTE BIBLIOGRAFI OVER DANSK-NORSK NATURVITENSKAPELIG LITTERATUR

29

[NATURVITENSKAP] Morten Thrane Brunnich

Literatura Danica Scientiarum Naturalium, Qva Comprehenduntur:

- I. Les Progrès de l'Histoire naturelle en Dannemarc & en Norvège.
- II. Bibliotheca Patria Autorum & Scriptorum, Scientias Naturales tractantium.

Del I er en fransk oversettelse av innledningen til Morten Thrane Brunnich's "Dyrehistorien" [1782], forfattet av Nicholas Jaques André Yanssens Descampeaux [1732-1795].

Del II er den første bibliografi over dansk-norsk naturvitenskapelig litteratur.

Et attraktivt sett!

Morten Thrane Brunnich [1737-1827], dansk-norsk zoolog og mineralog. Oppholdt seg i over lengre perioder i Norge 1784-1814, og ble direktør ved Kongsberg Sølvverk [1791] og oberberghauptmann.

4 500,-

BIBLIOTHECA,

Ordine Chronologico

Recenfens

Daniæ, Norvegiæ, Islandiæ & Holfatiæ

AUTORES ET LIBROS,

SCIENTIAS NATURALES

Tractantes;

Additis

Editionis Loco, Tempore, Forma, Lingua &c.

Digesfit

MARTINUS THRANE BRÜNNICH,

Hiſtoriæ Naturalis Profeſſor Hafniæ.

1783.

Les Progrès
DE L'HISTOIRE
NATURELLE
en Dannemarc & en Norvège.

Item

BIBLIOTHECA PATRIA

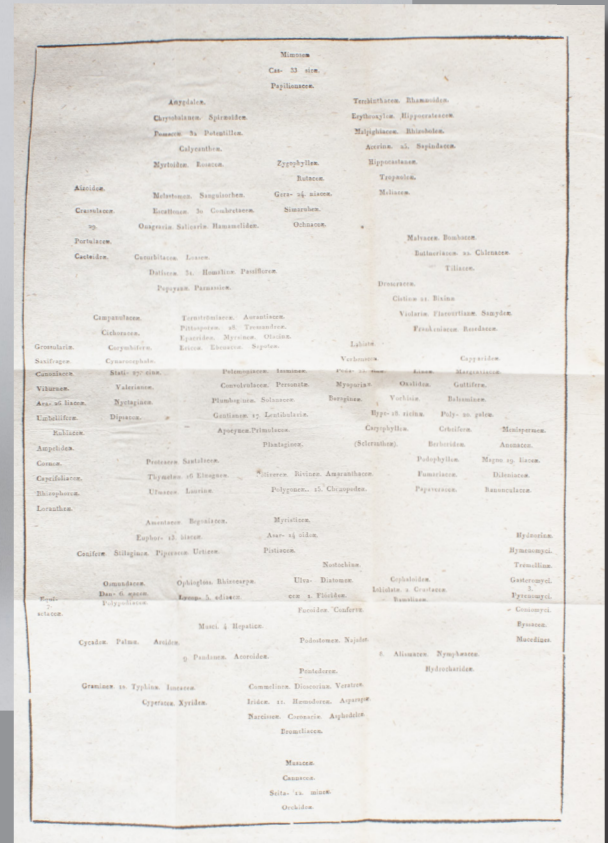
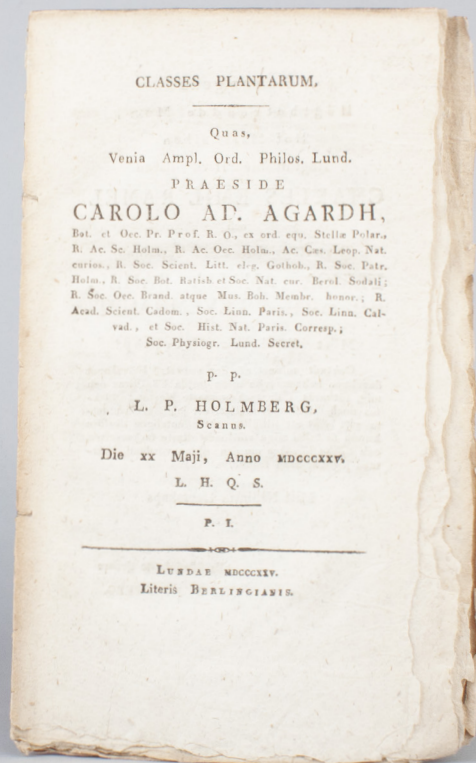
Auſtorum & Scriptorum

SCIENTIAS NATURALES

Tractantium.

MDCCLXXXIII.

30
[NATURVITENSKAP] Carl Adolph Agardh
Classes Plantarum.

Lund: Literis Berlingianis, 1825. 8vo. [2], 22 sider + foldeplansje.
Trådheftet, ubeskåret, og usprettet, som utgitt.

Meget velholdt.

Carl Adolph Agardh [1785-1859], svensk teolog, biskop, matematiker, botaniker og økonom. Ansatt ved Lunds Universitet, som dosent i matematikk, i 1807 samt professor i botanikk og økonomi i 1812. I "Classes Plantarum", 1825, klassifiserte Agardh plantearter og -grupper på en ny måte, med en bedre taksonomi enn i tidligere verker.

1 500,-

ARIADNE.

HORTICULTURA
DANICA.
Hvorledes en rigtig oc
nyttig Vrte- Have i Dannemærck
fand anrettis / beprøvis
oc ved Mact hol-
dis.
Mestendeel af Sorsarenhed beskrevet
af
Hans Rasmussen Bloch Vrte-
gaarde-Mand.

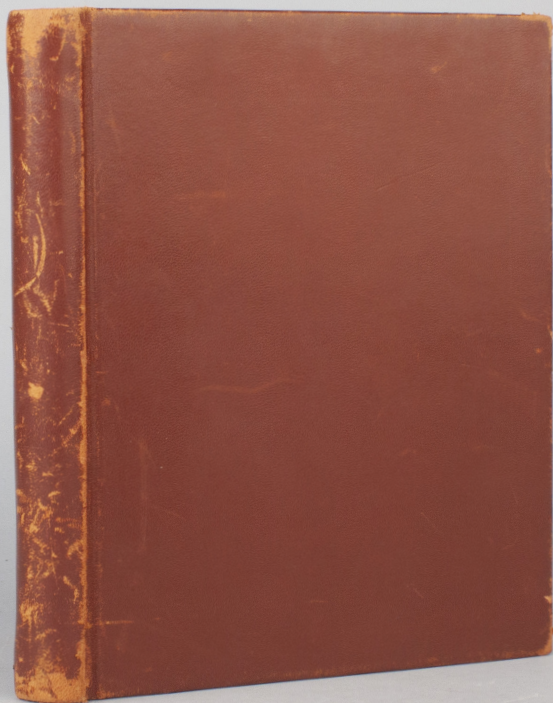

Tryckt i Kjøbenhavn / af Peter
Høte / Aar 1647.
Paa Jørgen Høstis Bøghør: Betøfning / oc findes
hos hannem til Kiøbs.

OPS.

31

[NATURVITENSKAP] Hans Raszmussøn Block

Horticultura Danica. Hvorledes en zirlig oc nyttig Vrte-Hawe i Dannemarck kand anrettis, beprydís oc ved Mact holdís. Mestendells aff Forfarenhed beskreffven aff Hans Raszmussøn Block, Vrte-Gaardz-Mand.

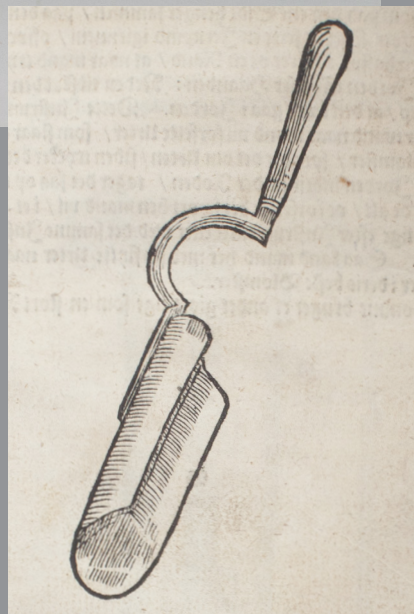
Kiøbenhaffn: Peter Hake, 1647. Liten 4to. [12], 129, [9] sider.
Mange tresnitt i teksten og på separate plansjer.
Senere enkelt helskinbind.

Fortalen, trykksignert Hans Block er medbundet, men fortalen til leseren [2 sider] mangler. For øvrig komplett.

Bindets overflate med noe riper. Tittelblad forsterket i ytterkanter på verso.
Enkelte sider med meget lite papirtap mot øvre snitt, dog uten teksttap.

PROVENIENS: Eierinskripsjon Nicolaius Ingebrigtsen Seliseth, 1825.

9 000,-

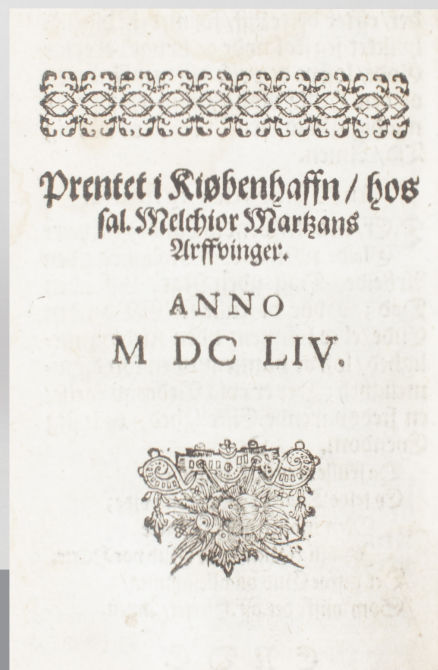
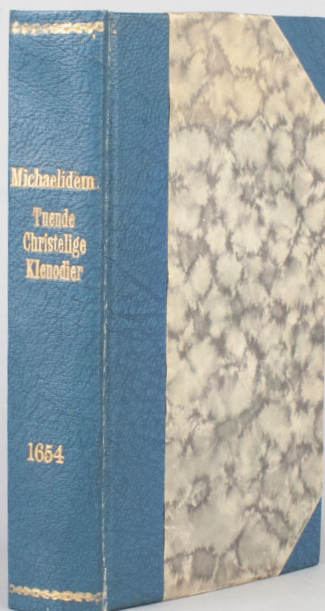
Der vides kun om Block, hvad han selv beretter i sin Bog "Horticultura Danica", nemlig at han har haft Tjeneste som Gartner forskellige Steder, blant annet ved "Croneborg". Bogen giver i øvrigt et Begreb om datidens Haver i Danmark.

Dronning Dorotheas søn Frederik II anlagde en række mindre haver, bl.a. ved Skanderborg og Frederiksborg slotte samt Lundehave ved Helsingør. Men ikke mindst introducerede han renæssancens fæstningsanlæg og bygningskunst med Kronborg Slot i 1575.

Lundehave var anlagt på en middelalderlig klosterhaves grund og som en murindhegnet renæssancehave med buksbomkantede kvarterer, som det ses gengivet på et stik fra 1658. I haven arbejdede Hans Rasmussøn Block. Hans danske havebog Horticultura Danica, nyttig Urte-Hawe i Dannemarck kand anrettis, beprydis oc ved mact holdis. Han har haft kendskab til udenlandsk litteratur og fortæller om havekunstens stil, planternes behandling og formering, redskaber m.m. Videre giver han råd om, hvorledes de forskellige bedformer afsættes med rette linjer og cirkelbuer samt beskriver indgående en mangfoldighed af planter, både køkkenurter, blomstrende planter og frugttræer.

landskabsarkitekter.dk/historie

32

**[RELIGION] [Anders Mikkelsen Colding, også: Buch]
Andream Michaelidem**

Tuende Christelige Klenodier. Det Første. Om Trøst oc Hielp imod allehaande Bedrøffvelse / oc huorledis mand der under skal skicke sig efter GUDS Ord. Det Andet. Om en ret Beredelse til Døden / oc huorledis mand skal skicke sig mod dennem som ere Dødsuige / ved Døden hensoffnede / eller oc haffve mist deris gode Venner. Den Christne Læsere til gode / Aff Otthonis Werdmöllers Tydske Skrift / fordanske ved Andream Michaelidem, Guds Ords Tienere udi Kolding.

Kiøbenhaffn: Melchior Martzan, 1654. Liten 8vo. [26], 164, [2], [26], 189, [1] sider. Frisk materie.

Anders Mikkelsen Colding [1560, Kolding – 1615, Bergen], utnevnt til Biskop i Bergen, 1608.

Dette er en nyutgivelse av boken som først utkom i 1595.

Ehrencron-Müller II, side 273.

3 500,-

Tuende Chri

stelige Klenodier.

Det Første.

Om Trost oc Hjelp imod al

lehaande Bedrøffvelse / oc huorle
dis mand der under skal sticke sig
effter Guds Ord.

Det Andet.

Om en ret Beredelse til Dø

den / oc huorle dis mand skal sticke sig
mod dennem som ere Dødsfuge / ved Dø
den hensoffnede / eller oc haffve
mist deris gode Benner.

Den Christne Læsere til gode / Aff

Orehonis Verdmöllers Lydske

Skrift / fordansket

Ved

Andream Michaelidem, Guds

Ords Tjenere udi Kolding /

Prentet i Kiøbenhaffn / aff Melchlore

Marzan / Aar 1654. M. C. D.

33

[RELIGION] Danmarks og Norges Kirke-Ritual

Kjøbenhavn: Ernst Henrich Berling, 1738. 8vo. 342, [6] sider. Samtidig helskinnbind med enkel strekdekor og messingspenner. Øvre hjørner noe støtt, svak overflateslitasje i skinnnet. For øvrig et fast og tiltalende eksemplar.

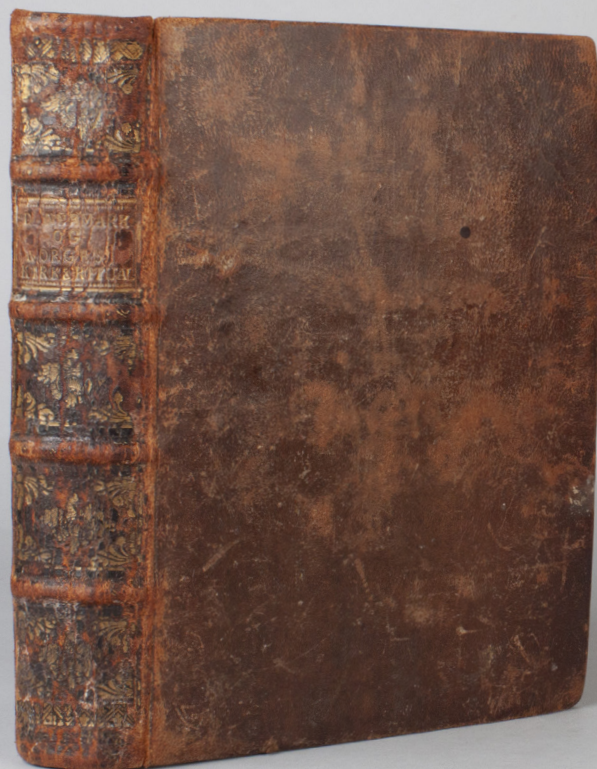
NORSK PROVENIENS:

Familien Astrup, med dateringer fra 1742-1935. Innklebet ark med opplysninger til signaturene foran i boken: Hans Astrup [1719-69], Kappelan i Os. Niels Astrup [1717-92], Prost til Ørskog. Nicolaj Astrup [1747-1802], Prost til Ørskog.

2. utgave av kirkeritualet for Danmark-Norge. 1. utgave utkom 1685.

2 000,-

34

[RELIGION] Danmaks og Norges Kirke-Ritual

Kiöbenhavn: Andreas Hartwig Godiche, 1761. 4to.

[8], 383, [9] sider.

Samtidig helskinnbind med nydelig marmorert snitt!

Noe overflateslitasje på bind, dog et fast eksemplar med i all hovedsak meget frisk materie.

Eksemplar på skrivepapir.

PROVENIENS:

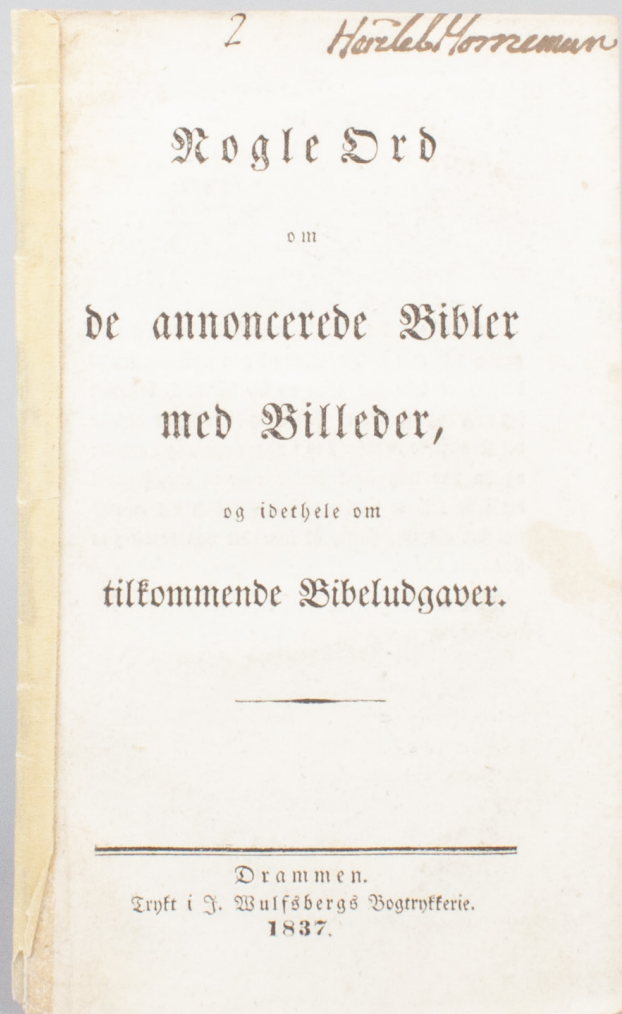
Anders Daae, med hans ex libris på forsats.

Denne reviderte utgave fra 1761 er i stor grad gjeldende den dag i dag.

1 250,-

Endskjønt det, da jeg nedskrev det Efterfølgende, var min Agt, af Mangel paa passende Plads derfor, at lade det blive en Avis-Artikel, bestemte jeg mig dog derefter af flere Grunde til heller at lade det fremtræde udenfor end i nogen offentlig Tidende: og da var mig intet Andet tilovers end, hvorvel det i sig selv er ligesaa ubetydeligt, som det er vigtigt ved sin Gjenstand, at lade det vandre ud paa sine egne Been.

Drammen i Februar 1837.

35

[RELIGION] Hans Jespersen

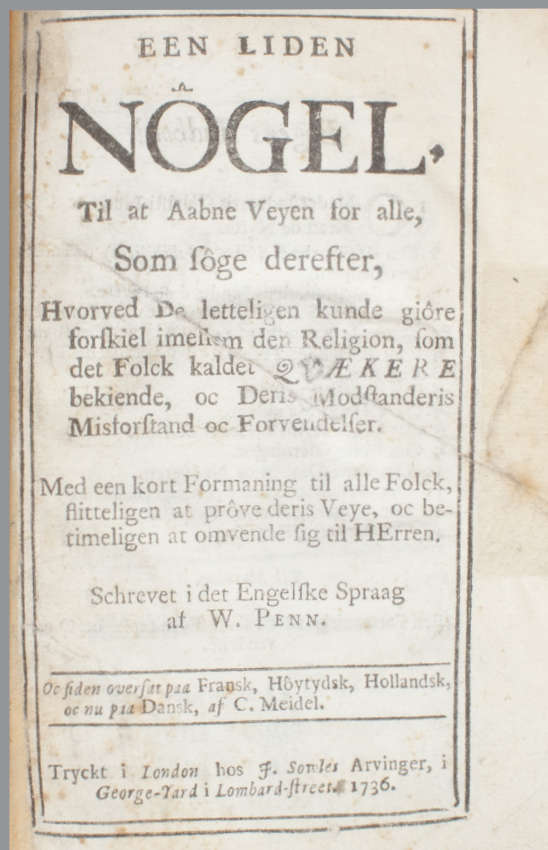
Nogle Ord om de annoncerede Bibler med Billeder, og idethele om tilkommende Bibeludgaver.

Drammen: J. Wulfsberg, 1837. 8vo. 16 sider.
Kombinert tittel og omslag. Nyere ryggstripe.

PROVENIENS: Navnetrekk på tittelblad "Hersleb Hornemann". Kan det være Eidsvollsmannen Christian Hersleb Hornemann [1781-1860]? Ved sin død skal hans rikholdige boksamling på rundt 10 000 bind, ha blitt testamentert til Universitetsbiblioteket i Christiania.

Hans Jespersen [1803, Kristianssand – 1840, Strømsø]. Student ved Drammens Latinskole fra 1823. Befordret til re. Kapellan i Drammen og Adjunkt ved Latinskolen, 1833. Utga rundt 10 mindre trykksaker, hovedsakelig trykt i Drammen.

400,-

36

[RELIGION] [Christopher Meidel] William Penn

En liden nøgel til at aabne veien for alle, som søge derefter, hvorved de lettelligen kunde gjøre forskjel imellem den religion, som det folk kaldet Qvækere bekjende, og deres modstanderes misforstand og forvendelser: samt en kort formaning til alle folk, flittigen at prøve deres veie, og betimeligen at omvende sig til Herren. Schrevet i det Engelske Spraag af W. Penn. Oc siden oversat paa Fransk, Høitydsk, Hollandsk oc nu paa Dansk af C. Meidel.

Tryckt i London hos J. Sowles Arvinger, i George-Yard i Lombard-Street. 1736. [12], 55 sider. Kartonasjebind. Mindre sprekker i ryggstripe. Tittelblad forsterket i ytre marg. Notater på forsats. Bibliotheca Norvegica: Bind III, nummer 598.

*En liden Nøgel til
den Religion som det
Folk kaldes Quakers
Lærende.
London 1736.*

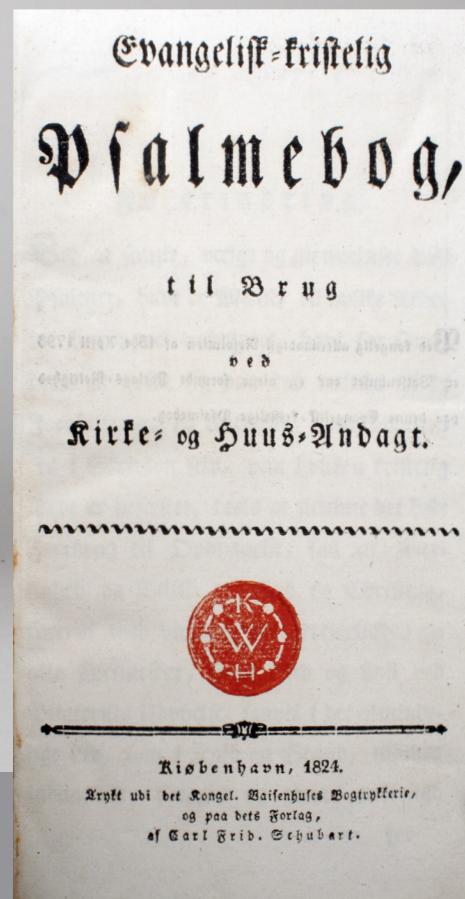
Christoffer Meidel (ca. 1659 – 1715).

Født i Langesund, Telemark. Døde i London, Storbritannia.

Meidel var utdannet i teologien, og i 1687 ble han i Christiania ordinert til prest for den nyopprettede danske og norske menighet i London. Det ble strid omkring hans person da han i gudstjenesten forsøkte å innføre en streng kirketukt i forbindelse med nattverd og forkynte oppfatninger som ble oppfattet som avvikende i forhold til luthersk lære. 1690 ble han avsatt fra sitt embete.

I 1699 sluttet Meidel seg til kvekerne og på tidlig 1700-tall kom han tilbake til Norge og misjonerte sin nye tro. Det gikk også rykter om at han med store pengemidler fra kvekerlederen William Penn lokket folk til å emigrere til den kvekerske kolonien Pennsylvania i Nord-Amerika. Etter kort tid ble Meidel arrestert, fradømt sine geistlige rettigheter og til slutt landsforvist.

Så sent som 1730 var Meidels kvekerskrifter kjent i adelige og militære kretser på Østlandet. Det førte til et kongelig sensurvedtak i 1740. Mye tyder på at Meidels oversettelser også var tilgjengelige i Norge tidlig på 1800-tallet, da kvekerne igjen gjorde seg gjeldende i deler av landet.

37

[RELIGION] Salmebok

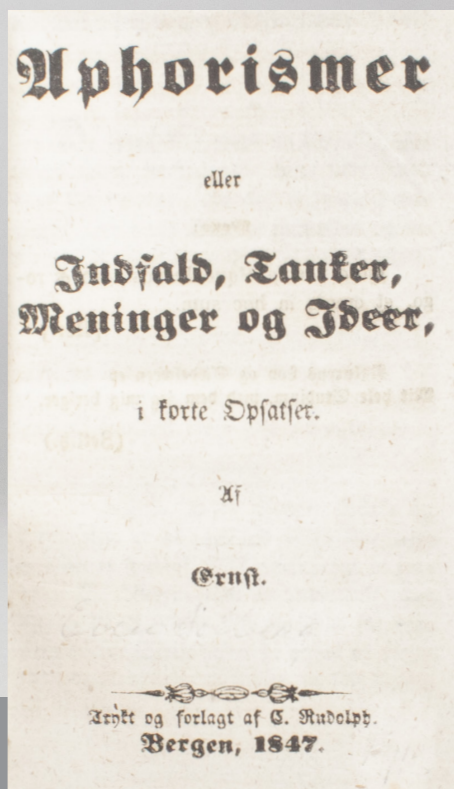
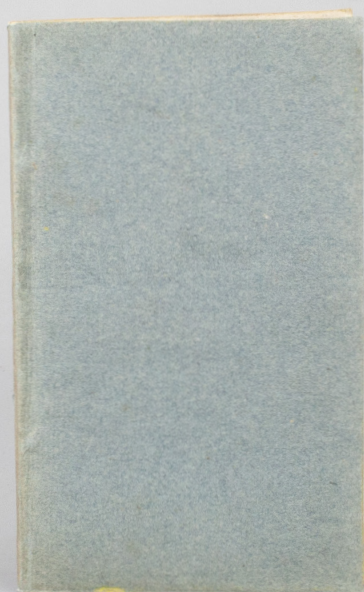
Evangelisk=kristelig Psalmebog til Brug ved Kirke= og Huus= Andagt + Collecter, Epistler og Evangelier paa Søn= og Helligdagene I det Ganske Aar, og vor Herres Jesu Christi Lidelses=Historie, dernæst Bønner for og efter Gudstienesten og aarlige Kirke=Bønner, samt Morgen= og Aftenbønner

Kiøbenhavn: Waisenhus, 1824. 8vo. 8vo, VIII, 440, 224 sider.

Grønt helskinnbind med rikelig gulldekor samt ytre og indre denteller i gull.
Helt gullsnitt. Det Kongelige Wausenhus' stempel i rødt på tittelblad.

Svak plett på fordekkel. For øvrig et meget tiltalende eksemplar.

1 500,-

38

[Even Solberg] Ernst

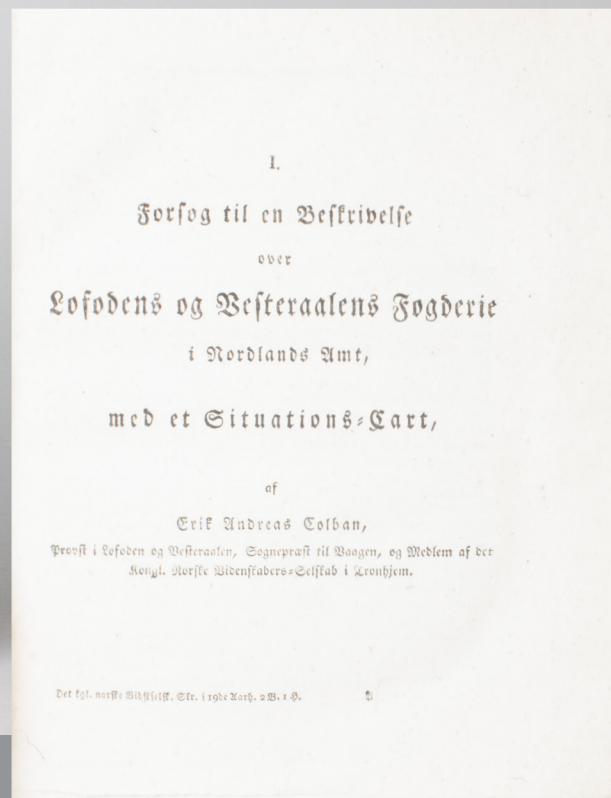
Aphorismer eller Indfald, Tanker, Meninger og Ideer, i korte Opsatser.

Bergen: Rudolph, 1847. 12mo. 51 sider.

Samtidig kartonasjebind med gult snitt.

Velholdt.

500,-

39

[TOPOGRAFI] Erik Andreas Colban

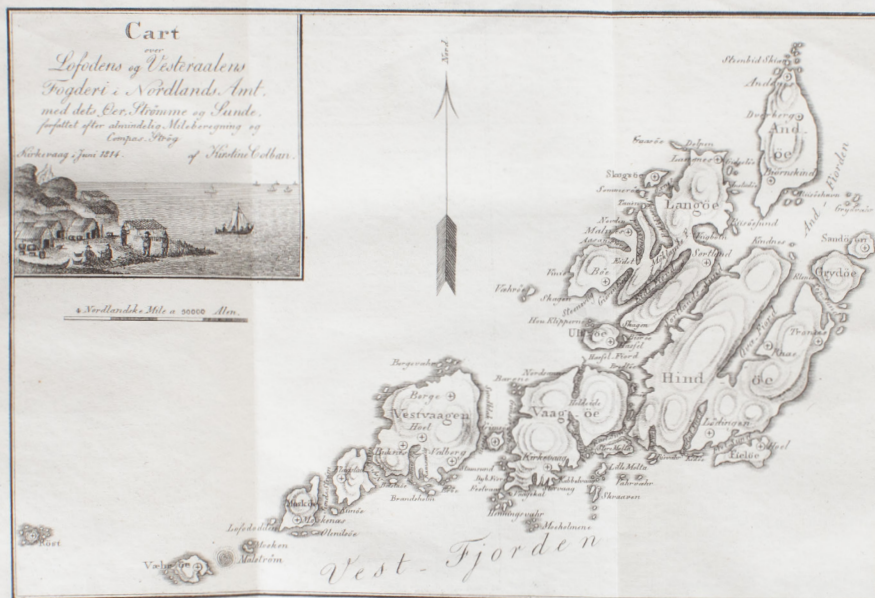
Forsøg til en Beskrivelse over Lofodens og Vesteraalens Fogderie i Nordlands amt, med et Situations-Chart, af Erik Andreas Colban. Særskilt aftrykt af det Kongl. Norske Videnskabers-Selskabs Skrifter.

Trondhjem: [1818]. Det kongelige norske Videnskabs-Selskabs Skrifter i det 19de Aarhundrede, 2det Bind 1ste Hefte, 1824. 4to, 22,5x18,3cm. 86 sider. Originalt omslag. Foldet kobberstukket kart: *Cart over Lofodens og Vesteraalens Fogderi i Nordlands Amt med dets Øer, Strømme og Lunde af Kristine Colban, Kirkevaag Juni 1814.*

Slitasje på ryggstripe. Materie og foldekart meget friske.

2det Bind 1ste Hefte inneholder i tillegg til Colbans skrift "Om de ubestemte algebraiske Ekvationer" av F. C. H. Arentz, pag [87]-191.

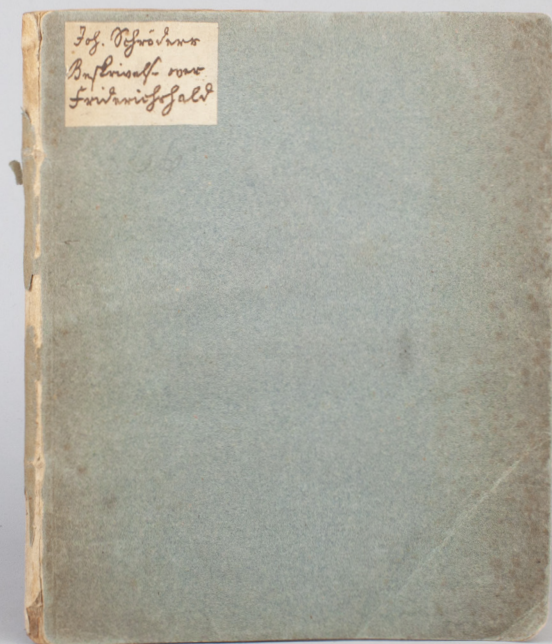
12 500,-

KOMPLETT MED KARTET FRA 1814 OVER LOFOTEN OG VESTERÅLEN

Erik Andreas Colban, 1760-1828, provst i Lofoten og Vesterdaalen. Om denne boken sier Francis Bull: "(Den) er ikke ment som et videnskapelig skrift, men har den praktiske hensikt at vise "hvad denne Provinds er og kunde være" og ut fra en menneskealders stræev og dyrekjøpte erfaring kan Colban tale med myndighet om spørsmålene. Det interessanteste i beskrivelsen er dog kanskje den strenge, men indholdsrike karakteristik av befolkningen i distriktet, og skildringen av dens "Levemaade og Skikke".

Kristine Colban, 1791-1838, datter av Erik Andreas Colban, tegnet kartet i 1814, i en alder av 24 år. Hun er eneste norske kvinne nevnt i Will C. van den Hoonaard's "Map Worlds: A History of Women in Cartography", 2014.

40

[TOPOGRAFI] Johannes Schröder

Kort Historiske Beskrivelse Over Friderichshald Paa Riim sammenskreven og med nødvendige Anmerkninger oplyst [Sic!] af Mag. Johanne [Sic!] Schröder Rectore Scholæ der sammenstæds. Kjøbenhavn, Johan Jørgen Høpfner, 1729. [12], 114 sider. Liten 4to. Samtidig kartonasjebind med håndskrevet etikett på fordekket. Noe papirtap i ryggstripens overflate. Stempler på fordekkels verso og tittelblad. Navntrekk på fordekkels verso. Noe bruntonet men god materie. Bundet uten register og erratablad bakerst.

Eksemplarets tittelblad avviker fra Nasjonalbibliotekets eksemplar. Nederste linje "og findes hos hannem til kjøbs." er ikke med i Nasjonal- bibliotekets eksemplar. Da linjen over avsluttes med punktum og herværende linje starter med liten bokstav, kan det spekuleres i om dette hastig er tatt med noe ut i trykkeprosessen.

Et godt eksemplar av en av våre tidligste norske bybeskrivelser. Bibliotheca Norvegica, II, 4502.

6 000,-

Om Byens første Tilstand.

For nogle sneese Aar (12) var jeg et Fisker-Leje, (13)
Een Herre-Mand min Grund mest havde udi Eje, (14)
Jeg var da meget slet, saae Hytter all min Pragt,
Og hver forbie mig gik, ansaae mig med Foragt.
Af Klippens Steen og Hald er Stædet bleven kalden,
Og i de første Aar mand nevne mig Halden, (15)

For nogle sneese Aar var jeg et Fisker-Leje,
Een Herre-Mand min Grund mest havde udi Eje,
Jeg var da meget slet, saae Hytter all min Pragt,
Og hver forbie mig gik, ansaae mig med Foragt.
Af klippens Steen og Hald er Stædet bleven kalden,
Og i de første Aar mand nevne mig Halden.

41

[TOPOGRAFI] Brun Juul

Geografisk Haand=Lexikon, indeholdende en geografisk, statistisk og topografisk Beskrivelse over alle mærkværdige Lande, Stater, Provindser, Stæder, Byer, Have, Søer, Floder og Havne i den bekjendte Verden.

Kjøbenhavn: A. & S. Soldins Forlag, 1803-05. Små 8vo. VIII, 598, 604 + 640 sider.

Samtidige halvskindbind. Noe støtte hjørner. Tittelblad i bind 2 løst, men vedlagt og helt intakt.

PROVENIENS: Classenske Bogsamling [stempler på tittelblader].

På side VIII skriver Brun Juul følgende: Den uindskrænkede Adgang, Hr. Professor Ramus har tilskædet mig til det Classenske Bibliotek, uden hvilken jeg ikke skulde være kommet til Kundskab om saamange af de bedste Hjelpemidler, og den humane Redebonhed, hvormed han ved alle Leiligheder har ydet mig sin Bistand, skylder jeg at omtale med erkendtlig Taknemlighed. Chr. Ramus [1765-1832], numismatiker og bibliotekar.

VEDLAGT: Kvittering på kjøp av bøkene i 1974 hos Rosenkilde og Bagger. Prisen på dette nydelige settet var da 250,-.

1 500,-

Bragas eller Brageras, en Kibstad paa den nordre Side af Drammens Fiord, i Østfold Amt, Aggershus Stift i Norge, 4 Mile S. V. for Christiania, 6 Mile fra Holmestrand, 11½ Mill fra Sveinsund, 60 Mile S. for Trondheim og omtrent 65 Mile N. til B. for Kjøbenhavn.

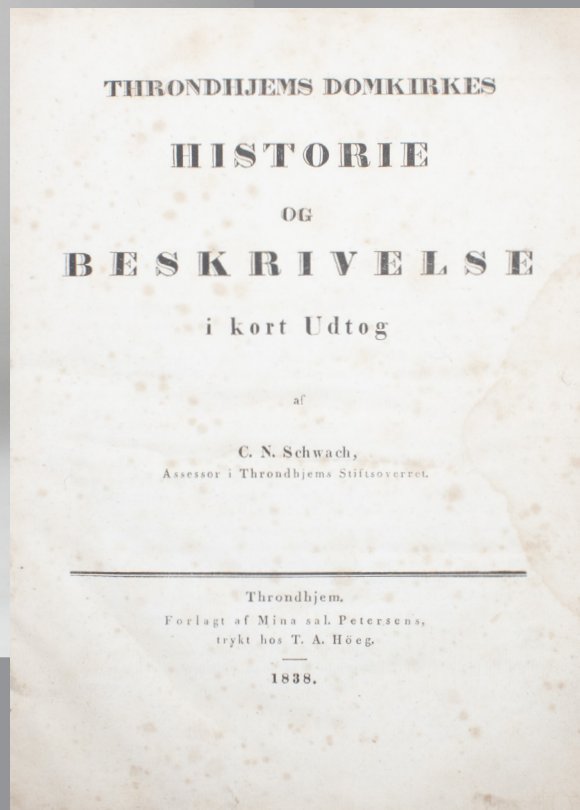
Beskrivelse over Strømsøe, en liden By ved Drammens fiord.

CONRAD NICOLAI SCHWACH'S BOK OM NIDAROSDOMEN

- 1838 -

TRONDHJEMS DOMKIRKE
fra den nordøstre Side.

42

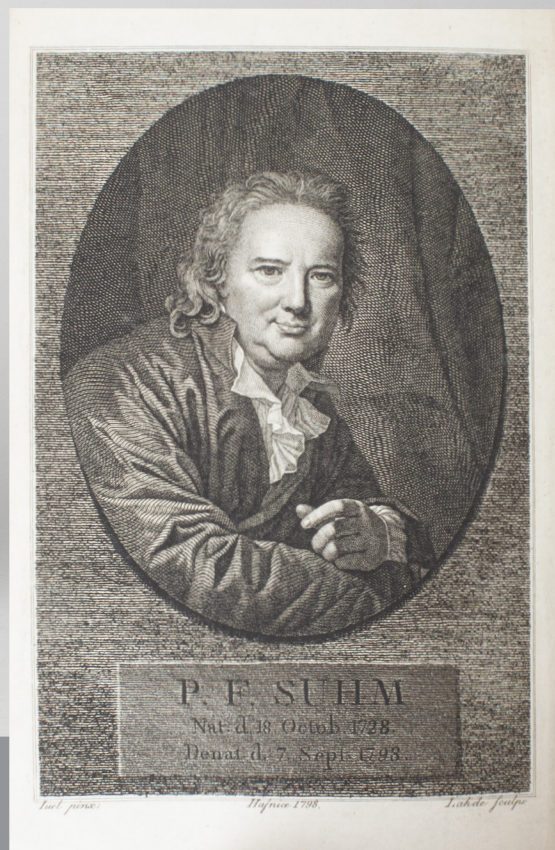
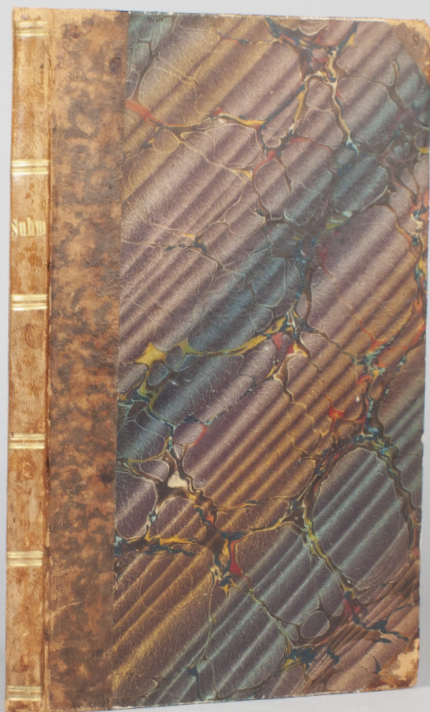
Conrad Nicolai Schwach

Throndhjems Domkirkes Historie og Beskrivelse i Kort Udtog.

Throndhjem: Forlagt af Mina sal. Petersens. Trykt hos T. A. Høeg, 1838. 4to. [4], 38, [2] sider + 6 foldeplansjer [6. plansje feilnummerert VII, som utgitt). Samtidig halvskinnbind.

Bindet med noe slitasje på rygg. Gjennomgående noe plettet materie.

Fra forordet: De litograferede Plancher ere afcopierede efter de i Shiönings Værk optagne Prospector, som af Maschis ere tegnede og kobberstukne, dog saaledes, at to Plader hos Schiöning ger ere sammendragne paa den 6te Plade. At Bogen først udkommer 3 Aar efter jeg indbød til Subscription derpaa er en Følge dels af Vidtløf- tigheder, hvormed det her paa Stedet var forbundet, at faae Plancherne Lithograferede, dels af tilfældige Om- stændigheder, der have forsinket Arbeidet, efterat det var bleven bestemt at Plancherne skulde bearbejdes i det imidlertid hersteds etablerede litografiske Officin, paa hvis Eierindens Forlag Bogen nu udkommer.

43

[P. F. Suhm] Rasmus Nyerup

Suhm.

Kjøbenhavn: G. L.Lahde, [1799]. 8vo. 77 sider + portrett. Nær samtidig halvskinnbind. Svakt støtte hjørner. Meget god materie.

Del av Lahdes "Samling av fortjente danske Mænds Portraiter med biographiske Efterretninger", som totalt presenterte 12 portretter.

750,-

TRYKKEFRIHETSTIDEN

Perioden vi kjenner som trykkefrihetstiden [14. september 1770 - 20. oktober 1773] ble innført av Johann Friedrich Struensee (1737-1772). Dette var en dansk-norsk politiker, født i Halle i Tyskland. Han tok doktor- graden i medisin i 1757, og ble ansatt som stadsfysikus i Altona i 1758. Struensee-familien hadde fostret flere leger, blant annet Johan Samuel Carl, som var livlege for kong Christian VI. Da kong Christian VII la ut på en lengre utenlandsreise i 1868, klarte Struensee gjennom sine bekjentskaper innen adelen å bli utnevnt til kongens reiselege. Christian VII led av en sinnssykdom som brøt ut allerede i ungdomsårene, noe som i de senere år utviklet seg til tungsinn og depressive perioder. Hans noe svekkede sinn ga Struensee muligheten til å innynde seg hos Kongen under reisen, og ved hjemkomsten ble han utnevnt til kongens nye livlege.

Struensee flyttet inn på slottet i 1770, innledet et forhold til dronning Caroline Mathilde, og oppnådde etter- hvert en politisk makt som endte med at han reelt sett var landets leder.

Struensee var tilhenger av opplysningstidens idéer. Han valgte å avvikle sensuren, og åpnet derved for fri offentlig samfunnsdebatt. Dette ble innført gjennom reskriptet av 14. september 1770. Struensee hadde håpet at dette ville føre til positiv offentlig omtale av de reformer hans styre hadde på trappene.

Dette fikk Struensee til dels rett i, men kun under en innledningsfase. Etter hvert rettes det i større grad kritikk mot Struensee, og hans forhold til dronningen blir hyppig diskutert. Den litteratur trykkefriheten avstedkom la i stor grad den "finere tone" til side og ga seg uttrykk i enklere og grovere ordelag, og ofte var det sterkt samfunns- og styrekritiske problemstillinger som ble drøftet.

Struensee fant seg etter hvert nødt til å stramme inn på trykkefriheten, og innførte endringer gjennom reskriptet av 7. Oktober 1771. Dette krevde blant annet at boktrykker- og forfatternavn måtte oppgis i pub- likasjonene. Uviljen mot Struensee økte som resultat av hans mange nye lover som grep inn i befolkningens daglige liv. Natten mellom 16. og 17. januar kuppes Struensee og hans med-sammensvorne Enevold Brandt. De ender i fengsel med påfølgende rettssak. Struensee og Brandt ble henrettet ved halshugging 28. april 1772.

Ove Høegh-Guldberg, som hadde arbeidet målrettet mot avsettelse av Struensee, ble utnevnt til stats- og geheimekabinettsekretær i den nye regjeringen. Høegh-Guldberg gjeninnførte sensuren gjennom reskriptet av 20. Oktober 1773, som forbød å sette noe inn i bladene "som enten angaar Staten og Regeringen og almindelige Foranstaltninger, eller andere Stridsskrifter, især hvor Personer derved angrebes, ej heller Byrygter eller andre opdigtede Fortællinger, som indeholder noget fornærmeligt eller uanstændigt".

44

[-]

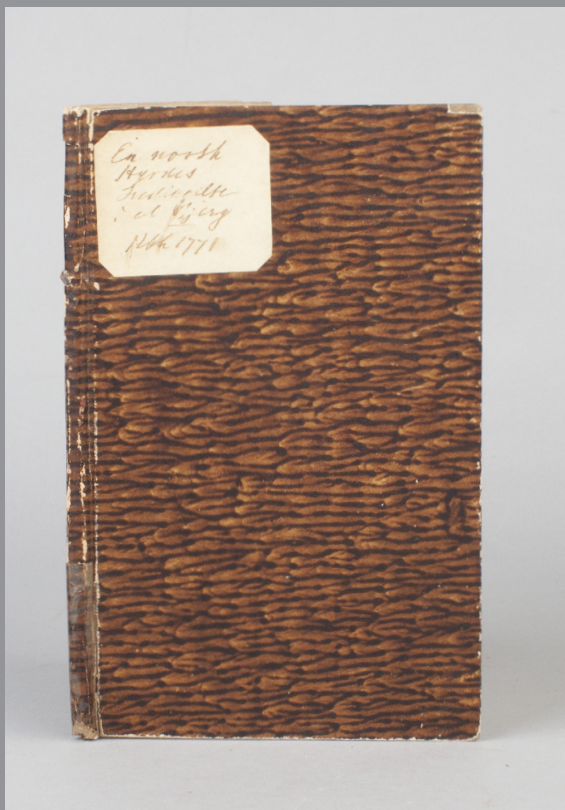
Jæppe Vægters Betragtninger over Staten og det almindelige Beste, samlede paa hans Natte-Vagt i Aaret 1771.

[København]: Sælges i Bogladen No. 8. paa Børsen. 8vo. 16 sider.
Nyere ryggstripe.

1 000,-

Især var flyveskrifterne frugter af trykkefriheden, og her kunne Edvard Holm ikke holde sin dannelsesborgerlige foragt og forbløffelse tilbage: " Det første, der støder en Nutidslæser ved disse, er den Forening af Smagløshed og Plumphed, som betegner mange af deres Titler. Man tænke sig saadanne som '**Jeppe Vægters Betragtning over Staten**,' "Ole Smedesvends Begrædelser over Risengrød," "Fandens Tale til Smauserne," "Vor salige Bestemama Evas Natklokke," o.s.v. Desto værre svarede Indholdet kun alt for tidt hertil. Man forbauses over den Dristighed, som ganske uvidende Forfattere havde til at ville tale med om alt muligt."10 Ved tohundredåret for trykkefriheden føjede Harald Jørgensen på dette område ikke noget nyt til Edvard Holms vurdering: "Det bør imidlertid allerede nu understreges, at en uhyggelig stor del af disse skrifter var af meget ringe kvalitet, og at man, som Suhm tilrådte, helst bør negligere dem fuldstændigt. De er intet værd. Dette forhold bør imidlertid ikke overskygge den kendsgerning, at der i denne litteratur også var meget af interesse og varig værdi."

Henrik Horstbøll: Bolle Willum Luxdorphs samling af Trykkefrihedens skrifter 1770-1773, Fund og Forskning, 2005.

45

Immanuel Christian Grave

[1739 Rygge, Østfold - 1820, Sauda]

En Norsk Hyrdes Indtagelse i et Bierg.

Kjøbenhavn. Trykt hos Johan Rudolph Thiele.

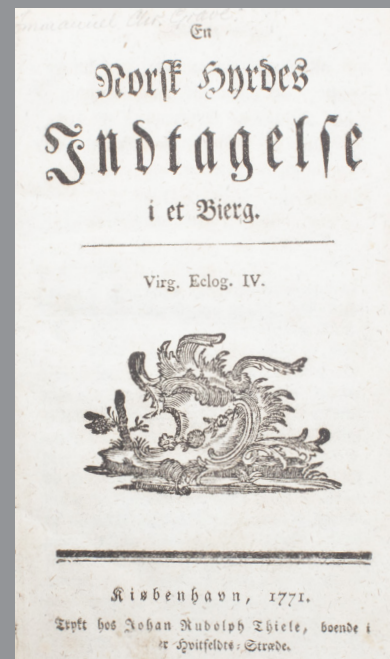
1771. 47, [1] sider.

Samtidig kartonasjebind. Svak slitasje på rygg.

PROVENIENS: Hjalmar Pettersen

Bibliotheca Norvegica II, 3085.

1 000,-

Nordmænd greb også trykkefrihedens mulighed for at rejse kritik af monopolhandel. Den skarpeste kritik af Norges stilling under den dansk-norske enevælde rejste præsten Immanuel Christian Grave. Han var en såkaldt "kartoffelpræst", som i 1770erne korresponderede med P.F. Suhm om agerdyrkning og anskaffelse af letlæselige skrifter om kartoffeldyrkning. I hyrdefortællingen og drømmesynet **En Norsk Hyrdes Indtagelse i et Bjerg**, som blev trykt hos J.R. Thiele i 1771, lod han sin hovedperson se ind i fremtiden, hvor han fik at vide: "Det nordiske Peru skal ikke længere blive et Rov for fremmed Begierlighed, eller eders Metaller støbes til eders egne Lænker." Frihandel skulle bane vejen for en lykkelig fremtid for Norge med dets rige naturprodukter og sikre havne: "Alt dette raaber paa Handel og Frihed i Handel. Skal denne blomstre, da maae den gøres saa fri som muligt."

Henrik Horstbøll: Bolle Willum Luxdorphs samling af Trykkefrihedens skrifter 1770-1773, Fund og Forskning, 2005.

Trønderen Jacob Christian Bie [1738-1804] og trykkefrihetlitteraturens "startskudd"

Bies livsløp var noe utenom det helt ordinære. Han ble født i Trondhjem, men reiste kort tid etter avsluttet studenttid (1755) til København. Her levde han av hva pennen måtte bringe ham av inntekter. I 1765 forfattet han noen *Originale Danske Moralske Fabler i bunden Stil*. For å oppnå imprimatur (forhåndsgodkjennelse for trykking av boken) fra Kratzenstein tilegnet Bie boken vedkommendes kone. Hun var Bie dog fullstendig ubekjent. Rett etter utgivelse ble boken beslaglagt. Boken ble funnet for dristig, og direkte oposisjonell mot styresmaktene. Boken ble konfiskert og Bie ble dømt til hensettelse på Christiansø, en liten dansk festning- søy 2 mil nordøst for Bornholm. Bie flyktet til Norge, unnslett fengslingen og ble benådet i 1766.

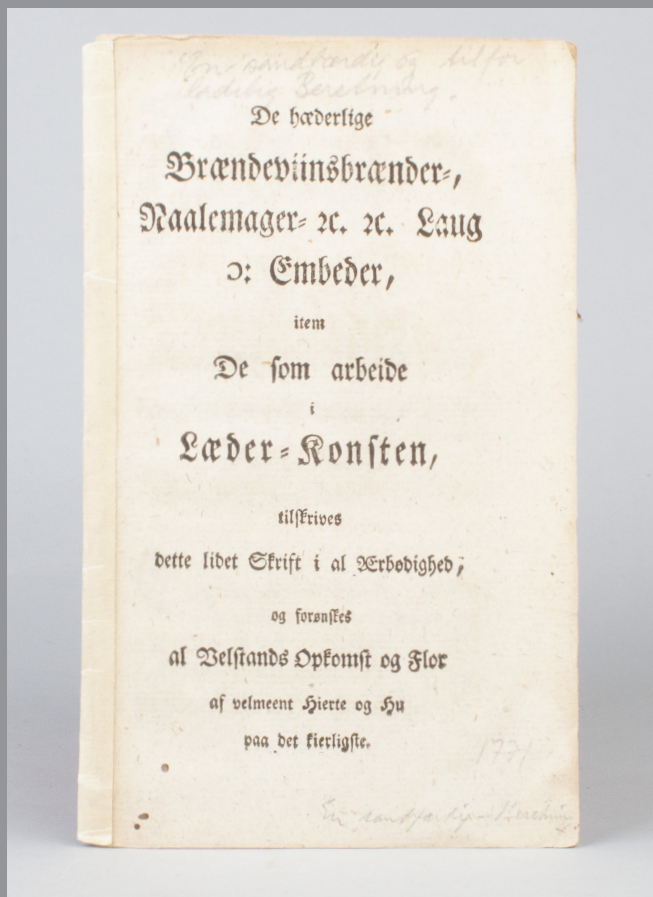
Bie fortsatte sine skriverier, og Struensees opphevelse av sensuren må ha vært en kjærkommen gave for ham. Han innledet den store rekke av trykkefrihetssпамflettene med *Philopatreas' trende Anmærkninger* (23/11 1770) hvor han kritiserer flere offentlige forhold og spesielt geistlighets lønnsordninger.

Dette flyvebladet blir ansett som opptakten til det store antall grovere og "ufine" samfunns- og styremaktskritiske trykksaker som ble utløst ved bortfall av sensuren. Bies hovedmål med skriftet later til å være å kritisere den, i hans øyne, urimelig høye lønn som prestene samt klokke og graver hevet.

Antikvariat Bryggen, katalog 73.

Nogle studenter, som skulle blive trykkefrihedens flittigste skribenter, deltog også i Philopatreas-debatten: Søren Rosenlund, Christian Thura og Martin Brun. Ingen af dem havde udgivet noget, før skrivefriheden gjorde dem til forfattere. Søren Rosenlund var den ufarligste af dem. Han skrev under pseudonymet Junior Philopatreas [...]. Rosenlund kastede sig ud i de fleste af de verserende debatter i trykkefrihedens første år uden at have noget særligt på hjerte, men det var et tegn på, at han blev læst, at veterinærvidenskabens førstemand P.C. Abildgaard, som var anmelder ved Kritisk Journal, udsendte ikke mindre end tre tilintetgørende pamfletter mod Rosenlund under pseudonymet Rosentørne.

Henrik Horstbøll: Bolle Willum Luxdorphs samling af Trykkefrihedens skrifter 1770-1773, Fund og Forskning, 2005.

46

[Peder Christian Abildgaard?]

De hæderlige Brændeviinsbrænder-, Naalemager-, etc. etc, Laug, dvs., Ebmeder, item de som arbeide i Læder-Konsten, tilskrives dette lidet Skrift i al Ærbødighed og forønskes al Velstands Opkomst og Flor af Velmeent Hierte og Hu paa det kierligste.

[København, 1771?]. 8vo. 32 sider. Nyere ryggstripe.

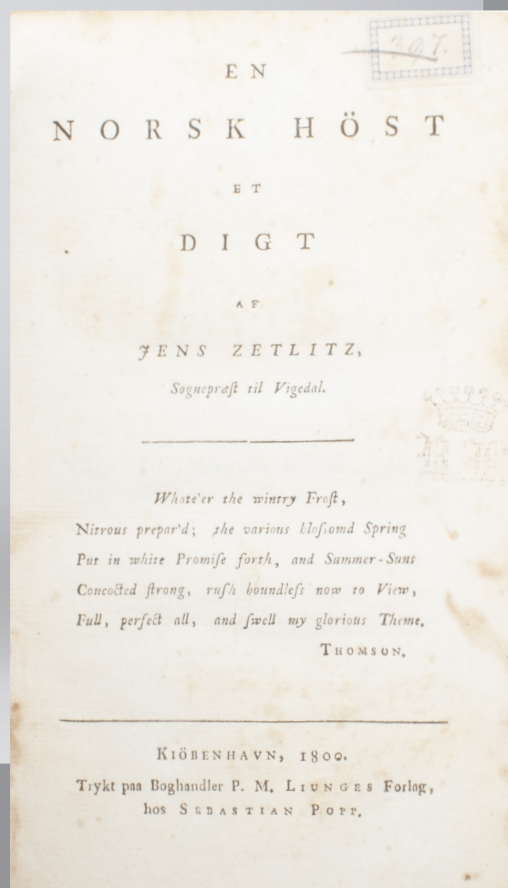
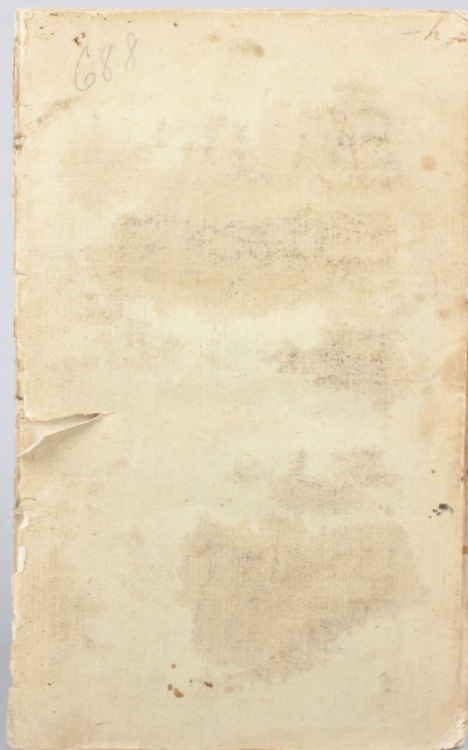
PROVENIENS: Jonas Skougard, med hans notater.

2 500,-

Peder Christian Abildgaard [1740-1781], dansk lege og veterinær. Grunnlegger av veterinærstudiet i Danmark og Naturhistorisks Selskab [1789]. Abildgaard utga i 1771, under pseudonymet Rosentorne, pamfletten "En sandfærdig Beretning om Junior Philopatreias Død og Begravelse, samt Beskrivelse over hans Parade-Seng og en Samling Vers tilligemed en Liig-Tale, holt af Mag, Klerkerup." Se Bibliotheca Danica III, spalte 1411.

Herværende pamflett inneholder samme inndeling, dog med avvikende tittel.

Fra siste kapittel: "*Velmeent Erindring til Junior Philopatreias. Caput insanabile tribus Anticyris (Paa Dansk: De har Stærk Hovedpine). Jeg ser Du har kun liden Hierne, og kunde gjerne lade være baade at Skrive for og imod Laugene [...]*".

47

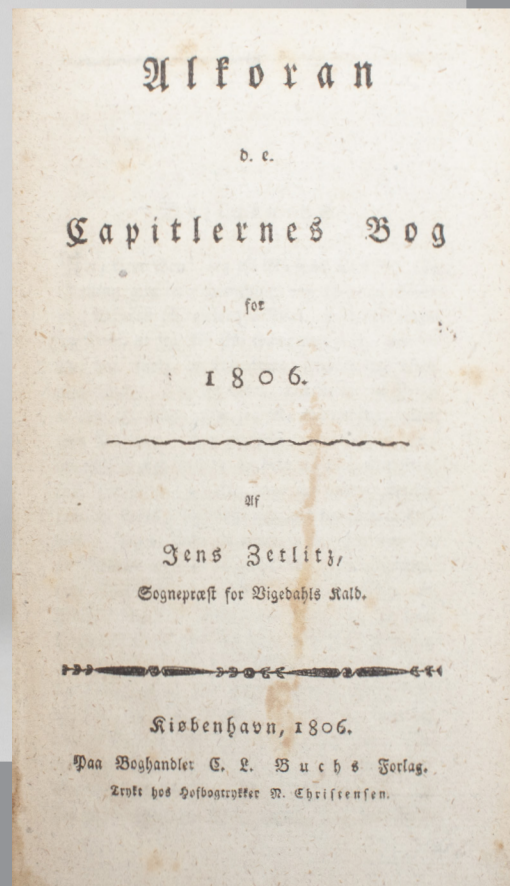
Jens Zetlitz

En Norsk Höst. Et Digt af Jens Zetlitz, Sognepræst til Vigedal.

Kiöbenhavn: P. M. Liunges Forlag, 1800. 8vo. 66 sider. Originalt blankt omslag.

Omslaget smusset og med sprekke i ryggen, delvis løst fremre omslag. Tittelblad svakt t nummerlapp. For øvrig et fast eksemplar med kun mindre svake pletter mot ytre marg enkelte steder.

1 000,-

48

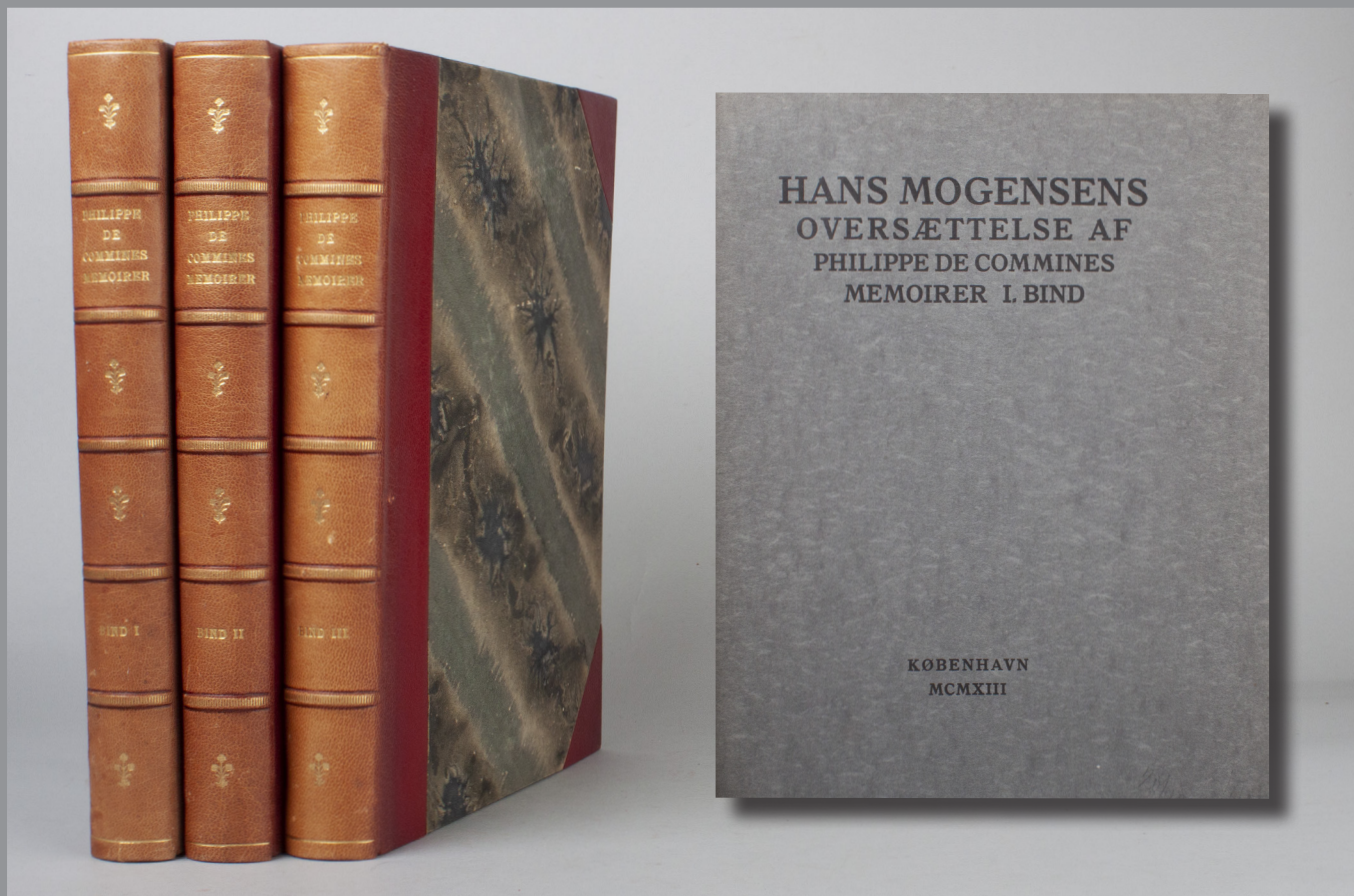
Jens Zetlitz

Alkoran d.e. Capitlernes Bog for 1806. Af Jens Zetlitz, Sognepræst til Vigedahls Kald.

Kiøbenhavn: C. L. Buchs Forlag, 1806. 8vo. 40 sider.

Nær samtidig kartonasjebind med tittelfelt i rødt skinn på fordekket.
Svak plett på tittelside. For øvrig velholdt.

1 500,-

49

[MEMOIRER TRYKT ETTER 1850] Philippe de Commynes

Hans Mogensens oversættelse af Philippe de Commynes memoirer.

Med understøttelse af Carlsbergfondet udgivet af Poul Nørlund. Ordbog af Kr. Sandfeld.

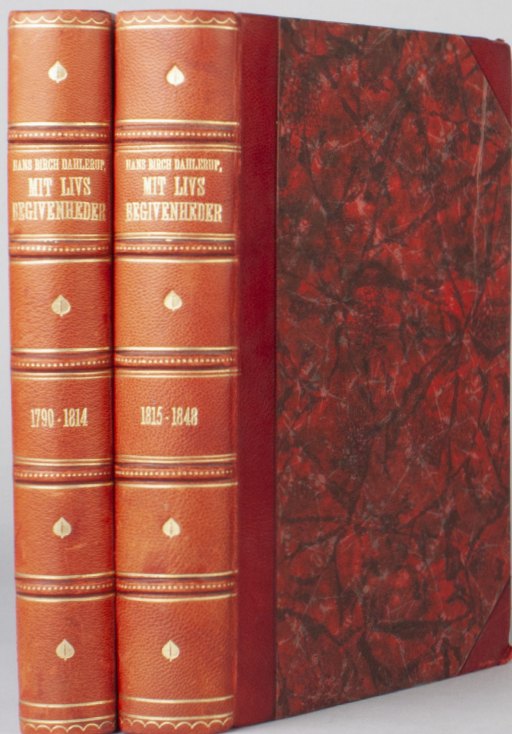
København: Gyldendal, 1913-17. Folio. [8], 306, [1] + [4], 334,+ [1] + [4], XXVIII, 3 faksimiler, [2], 350 sider. Røde halvskinnbind [Refsum], bundet med alle for- og bakomslag. Bind I + II har i tillegg medbundet ryggstripen. Blekede rygger, for øvrig et velholdt sett.

Opplag: 300 eksemplarer.

Philippe de la Clite de Commynes [1447-1511] var en fransk statsmann og historieskriver.

Commynes oppholdt seg ved Karl den dristiges hoff i Burgund og senere hos Ludvig XI i Frankrike. Han forfattet berømte memoarer om Ludvig XIs og hans sønn Karl VIIIIs liv og regjering.

1 500,-

VICEADMIRAL HANS BIRCH BARON DAHLERUP

Efter et Maleri af A. H. Hanøus.

I Udgiverens Eje.

50

[MEMOIRER TRYKT ETTER 1815] [Hans Birch Dahlerup] Joost Dahlerup

Mit livs begivenheder 1790-1848. I-II.

København: Gyldendal, 1908/09. 8vo. [6], 296 + [2], 359, [1] sider.

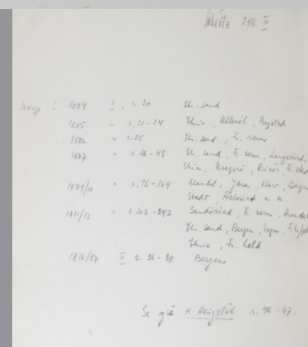
Røde halvskindbind. Svakt støtte hjørner.

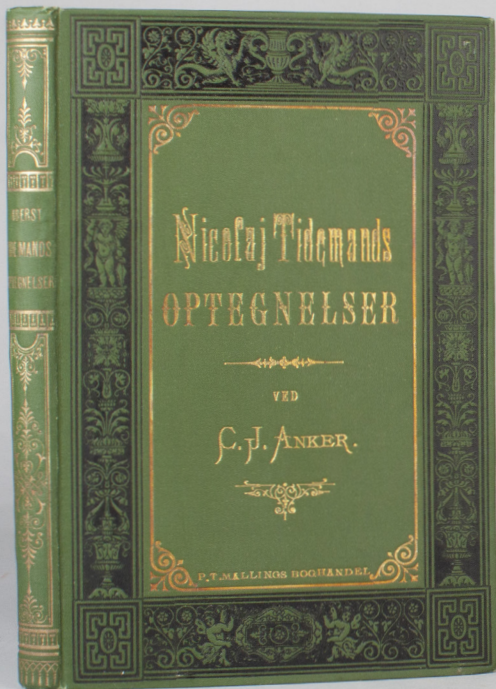
PROVENIENS: Eiler Schiøtz, med hans notater på forsatsbladets verso i bind I.

Eiler Schiøtz: Itineraria Norvegica, nr. 246, II.

Hans Birch Dahlerup [1790-1872], baron, dansk søoffiser. Antatt som kadett i 1802, kontreadmiral 1849. Var med i kampen ved Sjællands Odde 1808, tjenstegjorde deretter en tid i Norge og deltok i kamp mot britiske marinefartøyer. Trådte 1849 i østerriksk tjeneste, ble utnevnt til viseadmiral, feltmarskalk-løytnant og sjef for marinen. Deltok samme år i erobringen av Venezia. I 1851 kom han tilbake til Danmark, hvor han tok avskjed, bitter over ikke å bli satt i tjeneste igjen. Igjen i østerriksk tjeneste 1861-64 som marinerådgiver.

750,-

51

[MEMOIRER TRYKT ETTER 1815] [Nicolaj Tidemand] C. J. Anker

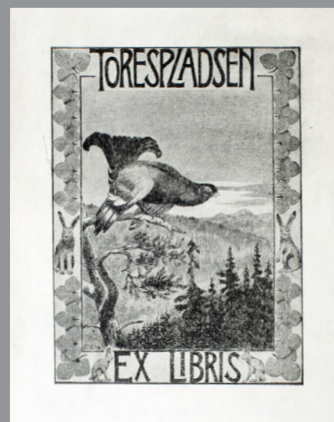
Oberst Nicolaj Tidemands Optegnelser om sit Liv og sin Samtid i Norge og Danmark 1766-1828.

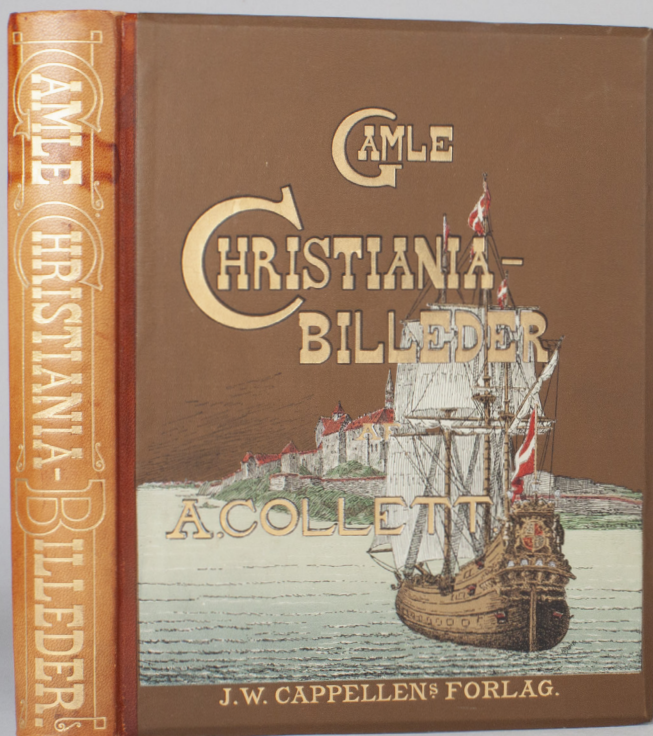
Christiania: P. T. Malling, 1899. Stor 8vo. viii, 222, [1] sider + foldetabell for familien Tidemand. Grønt forlagsbind.

Forsatsblad og portrettets beskyttelsespapir noe rynket.

PROVENIENS: Hofjægermester Thomas Fearnleys signatur på friblad.
Ex libris fra Toresplassen på forsats og forsatsblads verso.

600,-

Thomas Fearnley

52

[MEMOIRER TRYKT ETTER 1815] A. Collett

Gamle Christiania-Billeder.

Med 164 Illustrationer.

Christiania: Cappelen, 1893. Stor 8vo. [1], 419, [1] sider.

Forlagets skinnryggbind med sjirtingdeklær. Rødt snitt.

Liten plett øverst på rygg. Svake brunpletter på fremre friblad.

PROVENIENS: Hofjægermester Thomas Fearnleys signatur på friblad. Ex libris fra Toresplassen på forsats.

600,-

GODE ENKELTOBJEKTER OG SAMLINGER FORMIDLES

Ta kontakt for en uforpliktende samtale.

Ta kontakt med Fredrik Delås
Mobil 930 22 712 / E-post: post@antikvariat-bryggen.no

www.antikvariat-bryggen.no